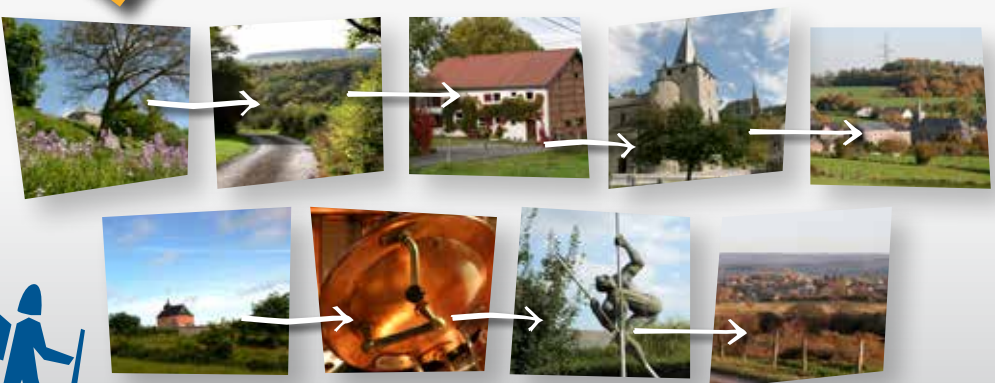

Roadbook

9

Al wandelend op ontdekking door dorpjes en landschappen

Val de Lesse
Beauraing - Houyet - Rochefort

Inhoud

Wandelcode	p. 3
Kaart Lessevallei	p. 4
Beauraing , vakantieoord en verschijningen →	P. 6
1 Circuit Javingue - Sevry	P. 8
2 Circuit Revogne	P. 14
3 Circuit Vonèche-Froidfontaine	P. 20
Houyet , natuur en cultuur →	P. 26
4 Circuit Celles	P. 28
5 Circuit Gendron	P. 34
6 Circuit Hour	P. 40
RocheFort , toerisme en erfgoed →	P. 46
7 Circuit Havrenne - Abdij Saint-Remy	P. 48
8 Circuit Lessive	P. 56
9 Circuit Wavreille	P. 62
Toeristische diensten (VVV-Kantoren)	p. 68
Onze app Explore Val de Lesse. Andere roadbooks	p. 69
Wat je zeker ook niet mag missen in de Lessevallei	p. 70

Verantwoordelijke uitgever
Maison du Tourisme du Val de Lesse
Rue de Behogne, 5 - (B)5580 RocheFort

2014 editie
Elke reproductie van deze brochure, zelfs gedeeltelijk, is ten strengste verboden zonder de voorafgaande schriftelijke toelating van het Maison du Tourisme du Val de Lesse

Bronnen/medewerking
Office du Tourisme de Beauraing
Office du Tourisme de Houyet
Syndicat d'Initiative de RocheFort
Office Royal du Tourisme de Han-sur-Lesse

Fotoverantwoording
Maison du Tourisme du Val de Lesse
Ville de RocheFort

Wandelcode

- Eerbiedig de verkeersregels die op de plattelandswegen dezelfde zijn als op de gewone wegen en let op de verbodstekens.
- Gebruik het voetpad indien er één aanwezig is. Zonder voetpad is het aangeraden om op de linkerkant van de weg te wandelen (met het gezicht naar het verkeer).
- Zorg ervoor dat je steeds zichtbaar bent voor de autobestuurders (draag lichte of felle kleuren).
- Blijf op de wegen en volg de permanente of tijdelijke bewegwijzering.
- Eerbiedig de privédomeinen die enkel toegankelijk zijn met voorafgaande toestemming van de eigenaars.
- Blijf beleefd wanneer u andere wandelaars tegenkomt en groet ze.
- Blijf discreet en vergeet niet dat lawaai maken stoort.
- Maak de dieren in de weide niet bang.
- Honden moeten beheerst en aan de leiband gehouden worden.
- Eerbiedig de natuur, de fauna, de flora en pluk geen planten of fruit
- Laat geen afval achter.
- Maak geen vuur.

Goede tip :

See www.valdelesse.be

- Picknickplaats
- Barbecueplaats
- Informatie
- Restaurants
- Accommodatie
- RAVeL
- Panorama
- Station

Goede tip :

niet te missen
blz 70 - 71

BEAURAING

Beauraing, vakantieoord en Mariaverschijningen

Beauraing heeft zijn bekendheid te danken aan de Mariaverschijningen van 1932 toen een groep schoolkinderen getuige was van verschijningen van de Heilige Maagd. Op dinsdag 29 november van dat jaar, rond zes uur 's avonds, waren een jong meisje uit Beauraing, Fernande Voisin, en haar broer Albert op weg naar het pensionaat om hun zuster Gilberte te gaan halen. Ze werden vergezeld door twee meisjes, de zusters Andrée en Fernande Degeimbre. Plots ziet Albert Voisin in het schemerlicht een wit schijnsel dat boven het beloop zweeft, net boven een grot die aan Onze-Lieve-Dame-van Lourdes gewijd is... Het verschijnsel zal zich de volgende dagen herhalen. Sindsdien, hebben talloze bedevaarders de stad en de plaats van de verschijningen bezocht...

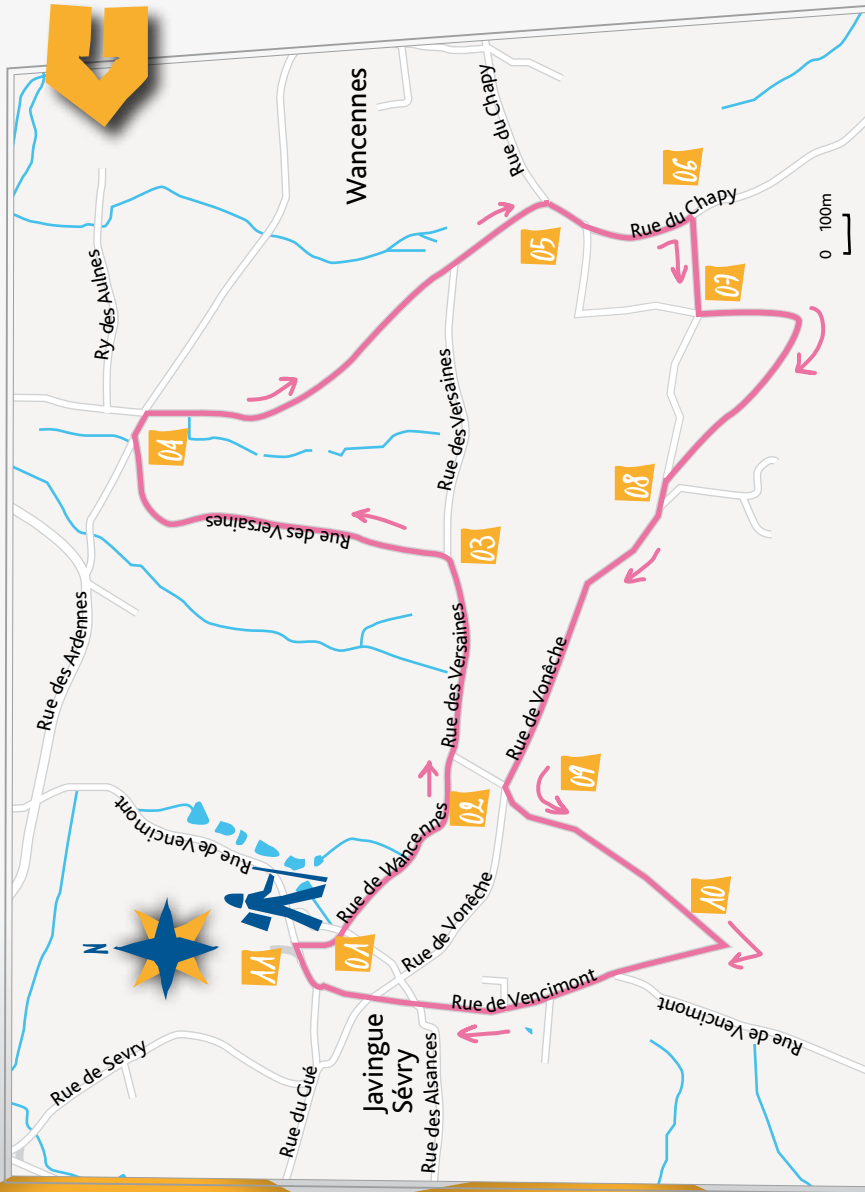
De gemeente, die ook prat kan gaan op een brede waaier aan handelszaken, biedt ook prachtige dorpjes en beboste landschappen waar het prachtig wandelen is: Martouzin, Revogne, Felenne,... om maar enkele dorpen te noemen. Het Park Castel Saint-Pierre, op een steenworp van het stadscentrum gelegen, nodigt u uit voor een wandeling in een sprookjesachtige omgeving: 27 hectaren woudland, wandelingen, zeven vijvers en een prachtig gebouw, "Le Castel" gebouwd door Charles Lenelle. U kunt er ook een klein arboretum met bomen en struiken die typisch zijn voor de Calestienne bewonderen.

Eerst even het plaatselijke streekbier, de 'Tournée Beaurinoise', proeven, daarna op weg voor een ontdekkingstocht door een streek die enkele ongewone toeristische troeven uit zijn mouw kan schudden....De 'Ferme de la Comogne' bijvoorbeeld, een paardenmelkerij waar een scala aan producten op basis van merriemelk uitgedokterd worden.

Tot slot, wat is er nu aangenamer dan producten uit de tuin en boomgaard te (her)ontdekken bij de 'Saveurs du Verger' in Felenne, waar u een brede waaier aan streekproducten kunt ontdekken.

1 Javingue - Sevry

Vertrek : Kerk van Sevry, Rue de Wancennes, 4 – 5571 Sevry
GPS : + 50.09317, 4.92706
Afstand/Duur : 8,5km – 2u
Moeilijkheidsgraad : gemakkelijk

Je staat aan de kerk van Sevry.

De plek Javingue-Sevry ligt langs de consulaire weg van Trier naar Keulen en werd sinds de oudheid bewoond, zoals onder meer blijkt uit de begraafplaats, een crematorium, dat werd ontdekt in Chapuron, enkele kilometers ten zuiden. Daar vond men nog sporen van een brandstapel waarop de doden werden verbrand. Tijdens opgravingen werden 14 crematiegraven ontdekt uit de Belgo-Romeinse tijd en divers aardewerk, fibulae, een paar

kleine objecten en een muntstuk uit de bloeitijd van het keizerrijk.

Javingue en Sevry behoren tot de reeks dorpen die aan Frankrijk moesten worden afgestaan, zoals vastgelegd in het Verdrag van Rijswijk uit 1697, maar dankzij het Verdrag van Rijssel uit 1699 werden ze teruggeschonken aan de Nederlanden. Het dorp bestaat voornamelijk uit 19de eeuwse gebouwen waarvan enkele met kalk bedekt.

Laat de kerk achter je liggen. Je slaat rechts af, in de Rue de Wancennes.

De parochiekerk van Sint-Stefanus is een neoklassiek gebouw uit 1862. Het belang van de kerk ligt vooral in de grafsteen van Etienne-Nicolas de Beriot (1727), baljuw in het graafschap Agimont.

Wandel verder in de rue de Wancennes, en aan het kruispunt met de Rue des Tiennes (op 100 meter), zie je aan je rechterkant een oude drinkbak.

2u

184 m

8,5 km

Deze cirkelvormige drinkbak, in grote platen blauwe steen, dateert uit de 19de eeuw en werd ooit van water voorzien door een kleine openbare fontein. Iedereen sprak over een «borne-fontaine», dit is een fontein langs de weg in de vorm van een grenssteen.

→02 Ga 200 meter verder, je verlaat het dorp. Daar ga je rechtdoor in de Rue des Versaines.

Prachtige landschappen strekken zich voor je uit en onnoemelijk veel graslanden met vele verschillende dieren : ezels, paarden, runderen, schapen...

→03 Stap verder in de Rue de Versaines tot aan het volgende kruispunt (op 400 meter). Hou links aan gedurende 1,5 km, tot aan het volgende kruispunt.

Bewonder intussen de prachtige panorama's op de typische landschappen van de Famenne-depressie. Op de rechterkant bevindt zich, geïsoleerd op een zuidelijke helling, een voormalige boerderij waarvan een groot gedeelte dateert uit de 19de eeuw. Het huis rechts, opgetrokken in zandbreuksteen en arduin, dateert van 1841 zoals vermeld staat op een nis boven de deur. Aan de linkerkant van het hoofdgebouw zie je nog de portiek van de schuur in de bijgebouwen, opgetrokken in kalkbreuksteen.

Verder tegenover de gebouwen aan je linkerkant, bevindt zich een grote openbare wasplaats in arduin.

→04 Op het einde van de weg (klein kruispunt in T-vorm), draai je naar rechts, en dan na 100 meter, onmiddellijk naar rechts.

Goede tip :

Park van het Castel Saint-Pierre

Het park van het Castel Saint-Pierre beslaat 27 hectaren bos, met prachtige wandelpaden, vijvers, picknick- en barbecueplekjes, een arboretum en dierenpark. Er staat ook een oude Romaanse kapel gewijd aan Sint Pieter, naar wie het park werd genoemd.

VVV Toeristische dienst in Beauraing
+32 (0) 82/71 11 40 - www.otbeauraing.be - otbeauraing@freegates.be.

Om tot aan het park te raken: in plaats van rechtsaf te slaan na 100 meter, ga je naar links, 500 meter lang, vervolgens ga je naar rechts richting centrum Beauraing (opgelet! die baan is heel druk). De ingang van het park ligt iets verder aan je rechterkant.

Ga gedurende 1km verder op deze (lichthellende) landweg (aangeduid met een geel kruis). Bij de kruising met een licht verharde weg (er staat een bank), sla je rechts af.

Aan je linkerkant ontdek je Wancennes, één van de alleroudste dorpjes van de gemeente. Etymologisch betekent Wancennes 'boerderij van Wandso'. De economie draait in dit dorp dan ook vooral op landbouw. In de buurt van het dorp werden veel sporen uit het verleden terugggevonden.

Twee secundaire antieke banen lopen vlakbij Wancennes. Het gaat hier wellicht over 2 afsplitsingen van de grote Romeinse heirbaan die Trier met Tongeren verbond.

In 1882-1883 vonden opgravingen plaats in Wancennes, geleid door archeologen van de 'Société Archéologique de Namur'. Bleek dat in Wancennes een niet onbelangrijke Romeinse villa stond. Naast de woonst van de heer, de *dominus*, stonden diverse bijgebouwen, die meer dan waarschijnlijk werden gebruikt voor landbouw. Men vond er ook een begraafplaats uit de Romeinse tijd.

Na 300 meter, draai je nog een keer naar rechts, stap in het bos (er loopt een omheining langs die weg).

Het bos waarin je loopt is typisch voor de Famenne. De Famenne is een uitgestrekte natuurlijke depressie gelegen tussen de Condroz en de Ardennen.

De Famenne ligt op ongeveer 150 meter hoogte, het plateau van de Condroz op 300 meter. De Famenne is ruim bebost, vooral met eiken en haagbeuken, op de minst hoge gebieden en met de grootste vochtigheidsgraad. Op zware gronden liggen grasvelden en weiden. De Famenne grenst in het zuidoosten aan de Calestienne die soms ten onrechte wordt aanzien als een subregio van de Famenne.

Nochtans zijn oorsprong en begintijd van deze bodems totaal verschillend: de Famenne bestaat voornamelijk uit schist, terwijl de Calestienne uit kalksteen bestaat. In de streek zien we nochtans veel harsachtigen. Het gebied leunt aan tegen de Ardennen, waar de exploitatie van dit houtextract een belangrijke economische rol speelt.

→07 Volg die weg, die 200 meter rechtdoor loopt. Sla dan de eerste weg links af en wandel 300 meter verder, ga opnieuw naar rechts en loop 500m.

→08 Op het einde van deze weg (er staat een omheining), kom je op een asfaltbaan terecht, dan sla je rechts af, en blijf in de rue de Vonêche, 900 meter ver.

De naam van de straat herinnert ons eraan dat het dorp Vonêche, de bakermat van het Europese kristalwerk, op slechts tien kilometer hier vandaan ligt. De kristalfabriek in Vonêche was in het begin van de 19de eeuw de grootste fabriek van Europa van kristal op Engelse wijze. Ze stond mee aan de wieg van het ontstaan van Val Saint-Lambert en het kristalmerk Baccarat. Voordat het bedrijf

een volwaardige kristalfabriek werd, produceerde men er heel eenvoudig vensterglas en ook decoratief geslepen glas. Een anekdote: tijdens de pogrom van 9 en 10 november 1938 - de beruchte Kristalnacht (Kristallnacht in het Duits) - werden ontelbare ramen van synagogen, winkels en huizen van Joden aan diggelen geslagen- en meer dan de helft was van Belgische oorsprong!

→09 Als je op het kruispunt in kruisvorm komt, sla je linksaf. Wandel nog 900 meter verder.

Zie je de Sainte-Marie hoeve aan je linkerkant? Deze boerderij in U-vorm dateert van 1851, wat te zien is aan de ankers aan de achterkant van de woonst. De gebouwen zijn opgetrokken in baksteen en arduin, de onderbouw bestaat uit kalkbreukstenen.

Even voor de draai van bijna 180 graden, zie je op je rechterkant een minuscule klein kapelletje.

Deze kleine kapel aan de rand van een naaldwoud is gewijd aan Sint-Stefanus. Dit kleine gebouw uit kalkbreuksteen heeft een sierlijke gevel, verfraaid met gladde vensterlijsten en een kranslijst onder het driehoekig fronton, waar op een gegraveerde steen te lezen staat: "MARIA IMMACULATAE/1855."

→10 Volg de asfaltbaan die aan de rechterkant bijna 180 graden van richting verandert, tot aan het kruispunt in Y-vorm.

Daar loop je rechtdoor, de Rue de Vencimont in, en blijf daar 900 meter ver in wandelen.

→11 Draai rechtsaf in de rue de Wancennes, je vertrekpunt ligt iets verder.

Aangekomen op de hoek van de Rue de Wancennes en de Rue de Vencimont, zie je een kleine heterogene boerderij met een middeleeuws torentje. Het was de zetel van een Luikse heerlijkheid die in de 13de eeuw toebehoorde aan de familie Eve, Severy genaamd. In de 15de eeuw werd het eigendom van de familie Beaufort uit Celles, en in 1646 van de familie Mérode (een zeer oude Belgische adellijke familie, die ook het kasteel van Lavaux-Sainte-Anne bezat aan het begin van de 16de eeuw). Het gebouw werd omgevormd tot «gîte rural», een landelijke vakantiewoning, maar was oorspronkelijk een bijgebouw van het kasteel van Sevry dat werd verwoest tijdens de woelige Franse Revolutie. Het huidige kasteel van Sevry, hier niet ver vandaan, (privé-eigendom) werd door de familie de Mérode gebouwd in de eerste helft van de 19de eeuw. Het is een imposant gebouw in neoklassieke stijl, omheind met een park. Voor jou zie je een oorlogsmonument. Als je daar op staat krijg je een adembenemend uitzicht op het landschap van de Famenne en de toren van Sevry.

Goede tip : de winkels van Beauraing

Beauraing is ook bekend omwille van de vele winkels: supermarkten en boetiekjes, eet- en lederwaren, mode en accessoires, en de vele horecazaken. Alles wat je nodig hebt voor een leuke dag winkelen!

VVV Toeristisch kantoor Beauraing
+32 (0) 82/71 11 40 - www.otbeauraing.be
otbeauraing@freegates.be

Op de hoek van de rue de Wancennes en de Vencimont, zie je een oude cirkelvormige drinkbak in grote tegels blauwe hardsteen, uit de 19de eeuw. Vroeger werd er via een pomp water naar deze bak gestuwd.

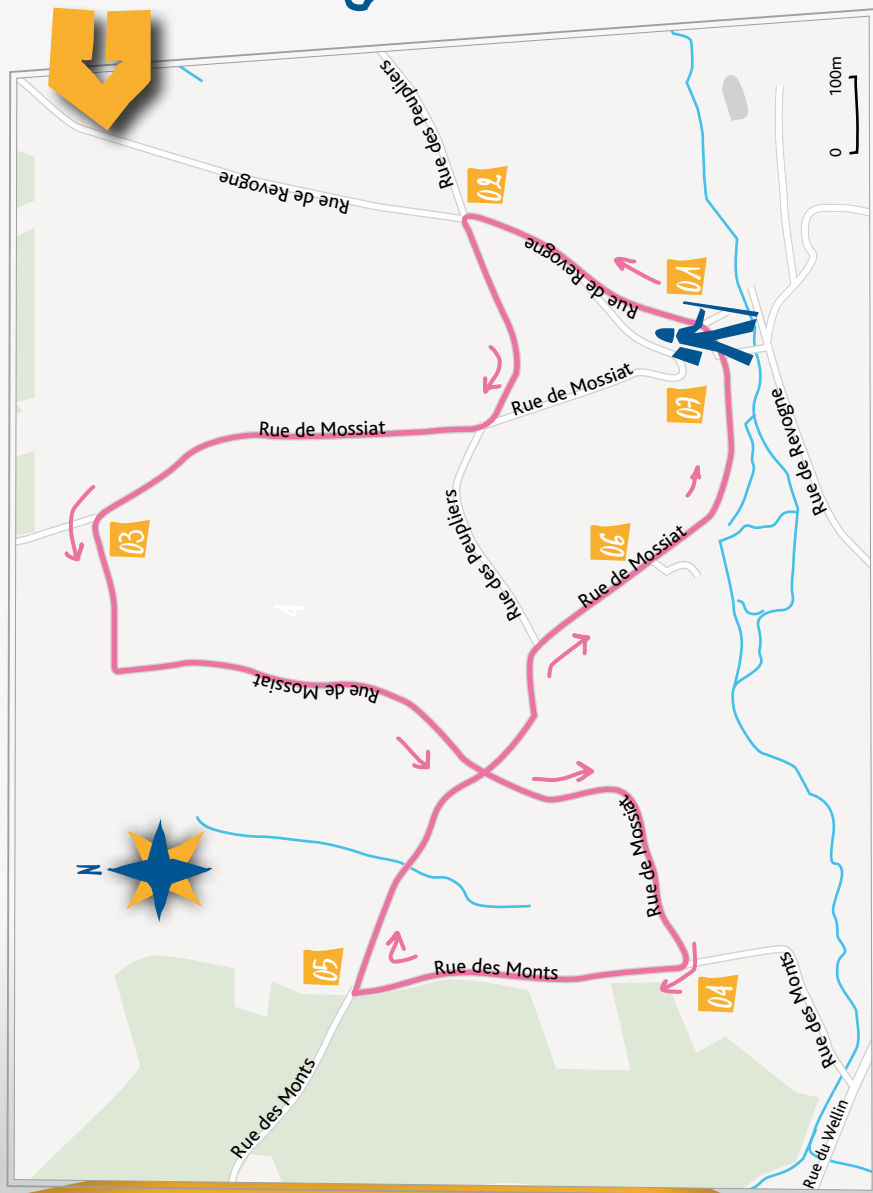
Goede tip : het Maria-heiligdom

Beauraing is bekend omwille van de Maria-verschijningen die in 1932 en 1933 plaatsvonden. In die tijd verscheen de Maagd Maria meer dan 33 keer aan vijf kinderen uit Beauraing: Fernande, Gilberte en Albert Voisin, André en Gilberte Degeimbre. Het verhaal gaat zo: toen Fernande aan de Maagd vroeg: «Waarom kom je naar hier, naar Beauraing?» antwoordde Maria: «Opdat de mensen naar hier op bedevaart zouden komen.» In totaal werden er 24 pelgrimsroutes aangelegd. Drie ervan zijn toegankelijk met een elektrische rolstoel. Er liggen 9 paden voor voetgangers en 18 voor fietsers (sommige wegen zijn toegankelijk voor meer dan één categorie).

De plaats van de verschijningen, een haagdoorn, is dag en nacht toegankelijk. De votiefkapel in het centrum, een plek van meditatie en gebed, is elke dag open van 08u30 tot 19u. De andere heiligdommen zijn open na afspraak.

Pro Maria
+32(0)82/71 12 18 - +32(0)82/71 12 18
Rue de l'Aubépine, 6 - 5570 Beauraing
<http://beauraing.catho.be>

2 Revogne

1u30

78 m

4,2 km

Vertrek : op het kruispunt van de rue de Revogne en de rue de Mossiat - 5570 Revogne

GPS : 50.09406, 5.04565

Afstand/Duur : 4,2km – 1u30

Moelijkheidsgraad : gemakkelijk

Je bevindt je op de brug op de kruising van de rue de Revogne en de rue de Mossiat.

Van op deze brug heb je een zicht op alles wat de geschiedenis van Revogne kleurde. Het kasteel en de kapel aan de ene kant en aan je rechterkant, het laatste overblijfsel van het versterkt kasteel: de poort van Wellin. In de Middeleeuwen was Revogne een échte stad en een belangrijk militair bolwerk met een lange vestingmuur. In 1466 werd die verwoest door Karel de Stoute.

Achter je ligt een imposante Mariagrot, die door de plaatselijke bevolking werd opgetrokken ter ere van Onze-Vrouw van

Lourdes uit dank voor haar welwillende bescherming. Elk jaar ook vindt hier een bedevaartstocht plaats voor het feest van de Geboorte van de Heilige Maagd (eerste zondag van september). De pelgrims gaan dan naar de Sint-Stefanuskapel waar bij die gelegenheid een mis wordt opgedragen. We zien er vele tekens van vroomheid: bloemen, kaarsen, bankjes om op te bidden en zelfs een beeld van Onze-Lieve-Vrouw van Banneux.

Laat de Mariagrot achter jou, je steekt de brug over en dan draai je naar rechts, de rue de Revogne in.

Goede tip :

de Sint-Stefanuskapel (Chapelle Saint-Etienne)

Een paar meter verder aan je linkerkant, net voor huis nummer 214, kan je het kleine paadje met trappen oplopen naar de kapel van Sint-Stefaan.

Elke vierde zaterdag van de maand wordt in deze kapel mis gevierd.

Een paar jaar geleden werd de plaats van de oude kapel teruggevonden, midden in een bos. De huidige kapel, gewijd aan de heilige Stefanus, dateert van 1777. In het torentje hangt een klok uit 1502, die oorspronkelijk in de Romaanse kerk, vlakbij het kasteel, hing.

Een uniek, zeldzaam feit, want in die tijd werden klokken vaak omgesmolten tot kanonnen.

Vroeger stond in de nis boven de deur een oud standbeeld van de heilige Stefanus. Het werd verwijderd opdat het niet gestolen zou worden. De trappen die van de kasteelhoeve naar de kapel -iets lager- leiden, bestaan uit gerecupereerde vloerstenen, enkele ervan zijn oude grafstenen. (Opgelet: privé-eigendom vanaf de trappen achter de kapeldeur).

Naast de kapel zie je de kasteelhoeve, die boven het dorp prijkt en ook boven de Wimbe, het beekje dat 20 meter lager stroomt. Dit versterkt boerenhof werd in het midden van de 17de eeuw opgetrokken door Bernard de Harroy.

Sint-Stefanus, gedood door steniging, wordt beschouwd als de eerste martelaar van het christendom. Met hem begint de heiligenverering.

Ga via de trappen naar beneden.

Sla de rue de Revogne in en bewonder aan je linkerkant de kasteelhoeve (privé-eigendom) die het dorp domineert.

De kasteelhoeve die je ziet, werd opgericht met de stenen van het oude kasteel en is typisch voor de architectuur in de 17de eeuwse Famenne.

De oude burcht uit het begin van de 10de eeuw werd een provoost en het verdedigingspunt van het Prinsbisdom Luik. Het was het centrum van een grote ommuurde stad, die dateert van 1241, met drie poorten: de poort van Lompmez (nog altijd zichtbaar), de poort van Levant en de poort van Couchant (de poorten van de rijzende en ondergaande zon).

In de jaren 1450 liet de hertog van Bourgondië één van zijn neven tot prins-bisschop verkiezen, maar de Luikenaars gingen hiermee niet akkoord. Er broeiden conflicten. Rebelse milities uit Dinant kwamen in opstand en plunderden de eigendom van de Hertog van Bourgondië en zijn aanhangers. De inwoners van Revogne volgden hun voorbeeld en namen zelfs deel aan de aanval en aan de plundering van het kasteel van

Lavaux-Sainte-Anne (dat toen pas was gebouwd), een ander bastion waardoor de Wimbe stroomde.

De vergeldingsacties van de Hertog van Bourgondië lieten niet op zich wachten: in 1465 vond de eerste belegering van de stad Revogne plaats. Augustus 1466 was dramatisch. Net als Dinant leed de stad Revogne onder de toorn van de Bourgondiërs Filips de Goede en zijn zoon, Karel de Stoute. De stad en het kasteel werden vernietigd, de muren ontmanteld. Vandaag blijven nog 100 meter van die muur overeind, rondom de huidige kasteelhoeve.

Na 400 meter kom je aan een kruispunt in kruisvorm, neem de straat die links naar boven klimt: de rue des Peupliers. Stap 300 meter verder. Als je op de top van de heuvel staat, sla je het veldpad aan je rechterkant in. Je loopt 600 meter langsheen het bos, daarna neem je de eerste weg naar links.

Niet ver hier vandaan ligt Esclaye, vandaag een eenvoudig gehucht van Pondrôme maar ooit een belangrijke heerlijkheid. Het huidige kasteel ligt wat

Goede tip :

het kasteel van Lavaux-Sainte-Anne

Op ongeveer tien kilometer hier vandaan kan je het kasteel van Lavaux-Sainte-Anne ontdekken, het meest luxueuze vlaktekasteel van Wallonië. Daarin zijn drie musea ondergebracht. Eerst is er het museum van oude ambachten en gebruiken van de mensen van Lavaux in de 19de en begin 20ste eeuw. Een ander geeft een kijk op het adellijke leven van de adel in de 17de en 18de eeuw (of hoe de heren van Lavaux hier leefden en mensen ontvingen, in hun luxueuze verblijf). En dan is er nog het museum van Natuur en Landbouwleven. Ook buiten het kasteel kan je nog rond kuieren, in een ecologisch gebied met verbazingwekkende fauna en flora uit de Famenne!

Kasteel van Lavaux

Rue du Château, 8

5580 – Lavaux-Sainte-Anne

T. +32(0)84/38.83.62 - F. +32(0)84/38.73.02

info@chateau-lavaux.com

www.chateau-lavaux.com

Jaarlijkse gesloten van begin december tot eind maart. Open van woensdag tot zondag van 10u tot 18u. Tijdens de schoolvakanties: elke dag open van 10u tot 18u.

verscholen en verwijderd van de baan, maar wordt nog steeds bewoond door de afstammelingen van de laatste heren van Esclaye, die van Villers-Masbourg.

→03 Na 200 meter neem je de eerste straat links, rue de Mossiat.

Op die weg kan je typische Famenne-landschappen bewonderen. Het gebied met de naam Famenne, is een uitgestrekte depressie tussen de Condroz en de Ardennen in en die zich uitstrekt over de provincies Namen, Luik en Luxemburg. De Famenne ligt op ongeveer 150 meter hoogte, terwijl de naburige plateau's zo'n 300m hoog liggen (de Condroz) of 400m (de Ardennen). De Famenne staat vol bossen van eiken en haagbeuken, vooral op de minst hoge gebieden en met de grootste vochtigheidsgraad. Op de zware gronden liggen grasvelden en weiden. Revogne ligt ook niet ver van de Calestienne, ook wel eens de 'kalkstenen slang' genoemd, omdat deze smalle kalksteenrichel met veel leemgronden over de hele breedte van Wallonië ligt, in het zuiden van de Famenne. Ze loopt o.a. door Dion, Winenne, Beauraing en Pondrôme (dit laatste dorp ligt op slechts enkele kilometers van Revogne).

→04 500 meter verder sla je rechts af, wandel dan 600 meter verder in de rue de Mossiat tot aan de T-splitsing. Daar sla je rechts af in de rue des Monts, en wandelt er 400 meter. Dan kom je op een kruispunt van landwegen. De rand van het bos ligt aan je linkerkant en aan je rechterkant heb je een klein idyllisch wegje, afgezet met verschillende soorten groene heggen.

Een unieke combinatie van groene heggen, bosrijke weilanden en bos maken van Revogne een unieke biotoop. Dit verklaart ook waarom de rhinolophus (de hoefijzerneus, een soort vleermuis) zijn toevlucht zoekt in de kelders van het oude kasteel van Revogne. Voor deze minuscule kleine vleermuis is dit één van de drie schuilplaatsen in België. Niet alleen verschuilen ze zich hier, ze planten zich hier ook voort.

De hoefijzerneus jaagt alleen langs bosranden, in de buurt van bosrijke weilanden en inheemse groene heggen, want die trekken vele verschillende soorten insecten aan, en daar is de hoefijzerneus op verlekkerd. De continuïteit van bosclementen in zijn jachtgebied is van

het allergrootste belang. Tijdens hun verplaatsingen volgen deze vleermuizen namelijk bospaden, bosranden, heggen en bomenrijen en daar kijken ze nooit van af!

DE KLEINE RINOLOPHUS (Hoefijzerneus)

Deze kleine vleermuis weegt nauwelijks 6 tot 10 gram en is één van de kleinste vleermuizen uit onze streken... Helaas haalt deze kleine hoefijzerneus een weinig benijdenswaardige record : het is één van de meest bedreigde zoogdieren uit Wallonië. In de jaren 1950 leefden er nog honderdduizenden, maar vandaag minder dan 300. Ze leven verspreid over drie kolonies, in Orval, Modave en Revogne.

Wist je dit? De vleermuis is het dier dat het hoogste, het meest doordringende geluid van de wereld uitzendt.

→05 Sla aan je rechterkant de weg in, die omzoomd is met diverse soorten groene hagen en wandel gedurende 400m.

Goede tip :

de poort van Lomprez (Wellin)

Dit is de laatste poort van de oude middeleeuwse stad. Ze ligt in de buurt van de rivier. De poort van Lomprez is opgetrokken in Gotische bouwstijl aan de ene kant en Romaanse stijl aan de andere. Wil je ze zien? Sla dan de rue de Revogne in zoals aan het begin van de wandeling en vervolgens, aan het vakwerkhuis, de 1e straat rechts, tot aan de rivier. Dank om bewoners en buurt te respecteren. Deze poort wordt ten onrechte de «Romeinse poort» genoemd, want ze dateert uit de middeleeuwen ("1240" staat op een Latijnse plaat aan de binnenkant van de deur). Ze wordt beschermd door de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen. De poort bestaat uit een dubbele arcade die gedeeltelijk gewelfd is langs de binnenkant, en een stuk oude omwallingsmuur. Opmerkelijk is dat de twee bogen in een andere stijl zijn opgetrokken: de eerste heeft een rondboog en de andere, in gotische stijl, een spitsboog.

Blijf aan het einde van het pad rechtdoor wandelen, de rue de Mossiat in.

→06 Op ongeveer 500 meter aan je rechterkant staat de oude molen van Revogne. Die werd prachtig gerestaureerd. Je kan er logeren in gastenkamers, in «chambres d'hôtes».

Deze constructie uit de tweede helft van de 18de eeuw werd gebouwd met kalkbreuksteen en blauwe hardsteen en heeft een mooie deur met rondboog. De molen draaide op volle toeren tot in de jaren '60 en ook het mechanische gedeelte is nog altijd intact. Rondleidingen zijn mogelijk na afspraak (tel: +32(0)84/38 81 84 - mail: moulin.de.revogne@skynet.be).

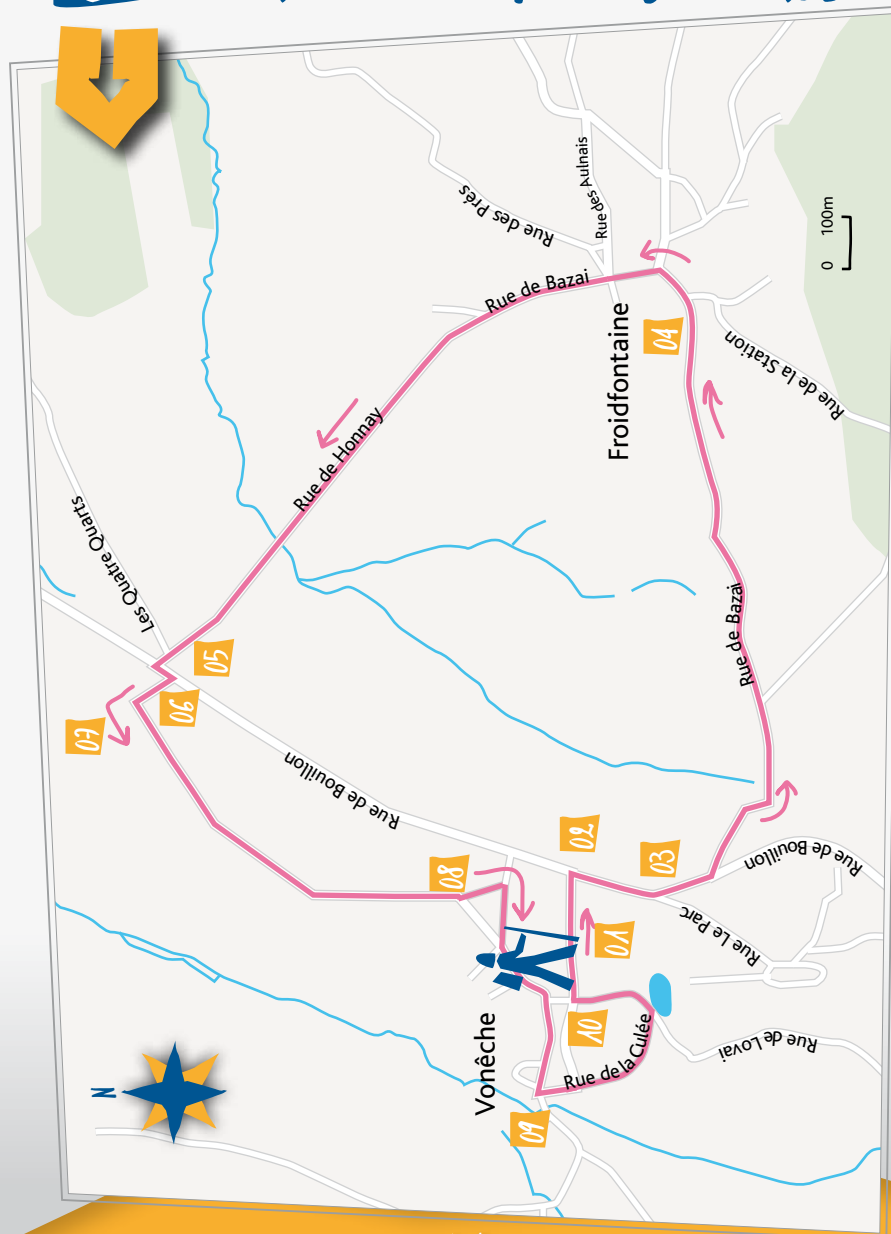

Revogne

BEAURAING

3 Vonêche-Froidfontaine

Vertrek : Kerk van Vonêche, Rue de l'Eglise 13 (5570 Vonêche)

GPS : 50.06104, 4.98108

Afstand/Duur : 5,6 km – 2u

Moeilijkheidsgraad : gemakkelijk

We starten de wandeling aan de kerk van Vonêche, het dorpje dat ooit beroemd was omwille van zijn kristalwerk.

Het dorp biedt een vrij uniek geheel van huizen met vakwerk uit de tweede helft van de 18de eeuw. In die tijd was het één van de grootste industriële centra van Europa, dankzij de kristalproductie hier.

Het Famennelandschap hier is zeer afwisselend, met bossen, velden en beekjes. We bevinden ons ook vlakbij de Ardennen. Het woord Vonêche bezit de Germaanse stam «Won», woning

en «Nes», nat. Het oude dorpsdeel ligt namelijk in een drassige bodem.

➔ De kerk ligt aan je rechterkant, stap verder in de Rue de l'Eglise richting Rue de Bouillon, 100 meter verder. (Opgelet gevaar: deze baan is heel druk, wij raden je aan om hier héél voorzichtig te zijn).

De kerk is gewijd aan Sint Dionisius en werd opgericht in 1849, op een stuk grond geschonken door de voormalige eigenaar van de kristalfabriek, de heer d'Artigues.

1u33 104 m 5,6 km

Vonêche-Froidfontaine

BEAURAING

Deze kerk vervangt de oude kerk op het dorpsplein.

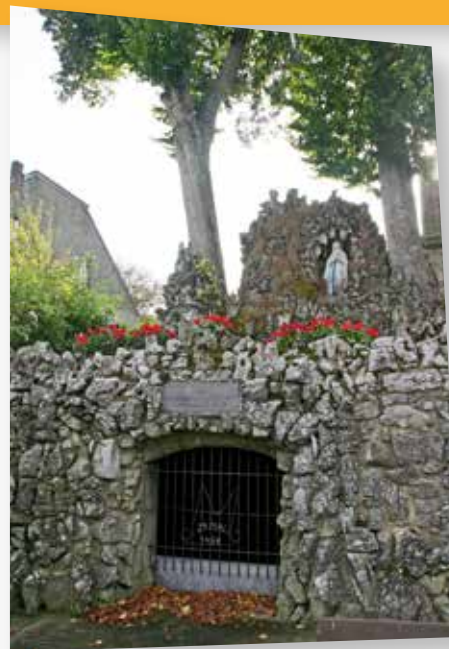
→02 **Neem op de rechterkant de rue de Bouillon. 200 meter verder, op je rechterkant, bevindt zich de ingang van de oude kristalfabriek van Vonêche (privé-eigendom).**

Er staat een educatief paneel, met een illustratie van een oude gravure, voor de toegangspoort (NL-FR). Je staat voor de ingang van het kasteel van Vonêche. Dit kasteel werd in 1806 gebouwd door Aimé Gabriel d'Artigues, eigenaar van de kristalfabriek. Aan de voorzijde van het kasteel ligt een groot park waarin de gebouwen van de kristalfabriek waren gevestigd. De fabriek telde in 1810 meer dan 650 arbeiders. Na de nederlaag van Napoleon verloor de kristalfabriek de Franse markt. Onder impuls van M. d'Artigues kwam er een kristalfabriek in Baccarat. De heren Kemlin en Lelièvre, bestuurders van Vonêche, richtten in 1826 Val-Saint-Lambert op! Na de onafhankelijkheid van België

in 1830 ging ook hier een groot deel van de markt verloren. Door de toenemende concurrentie met Val-Saint-Lambert ging het bedrijf ten onder. Het kasteel wordt nog steeds bewoond door Baron d'Huart.

→03 **Wandel 100 meter verder in de Rue de Bouillon, sla dan links af. Nu wandel je in de rue de Bazai en na 400 meter zie je aan je rechterkant een houten kruis, op het einde van een kiezelbaan.**

Dit kruis, het kruis van Froidfontaine, diende als welkomsteken in het dorp. In de tijd van de kristalvervaardiging, reden hier elke dag karren voorbij met hout voor de kristalfabriek. Ook ladingen met kristal voor de slijperij. De weg vol keien ernaast draagt de naam Marie-Therèse, naar keizerin Maria-Theresa van Oostenrijk. Zij liet deze weg aanleggen opdat ze kon reizen, zonder één voet op het grondgebied van het prins-bisdom Luik te zetten! En ook om zo de tol te ontwijken...

Na ongeveer 900 meter kom je in het dorp Froidfontaine.

Hoewel Froidfontaine een klein dorpje is, kan het toch fier zijn op een vrij grote kerk en een aantal religieuze beelden, her en der in het dorp. De parochiekerk Sint-Catherina is een eclectisch gebouw uit 1872, opgetrokken in kalk- en

zandsteen. De meest indrukwekkende uiting van Mariaverering is ongetwijfeld de Mariagrot, een replica van die in Lourdes, zoals je kan vaststellen, bij het binnenstappen op de rechterkant.

De naam Froidfontaine (in het Waals 'Froedfontinne') zou zijn oorsprong vinden in de Waalse etymologie. 'Freûde-fontinne' betekent koude bron. Inderdaad vind je er een eeuwenoude fontein, waar volgens de legende, druïdenrituelen plaatsvonden. Boven op de fontein, die op een put lijkt, staat de kunstmatige grot die de belangrijkste dorpsstraat domineert.

De geschiedenis van Froidfontaine is gekoppeld aan die van Tanton. In de 17de eeuw werd het dorp Froidfontaine belangrijker dan het dorp Tanton. Het werd de gewoonte de heerlijkheid alleen met de naam van de belangrijkste agglomeratie aan te duiden.

In 1632 woedde de pest, ook in Froidfontaine. En dan kwam de oorlog, waardoor de inwoners verplicht werden hun gronden te verkopen. Froidfontaine werd aan Frankrijk gehecht, maar keerde in 1697 terug naar de Nederlanden. Vandaag kan men nog genieten van enkele mooie boerderijen in Froidfontaine.

Vonêche-Froidfontaine

BEAURAING

→04 Sla bij de kruising links af tot aan de Mariagrot, daar neem je de weg die naar de kerk daalt. Wandel nu 1,2km ver. (Rue de Bazai en erna Rue de Honnay).

Terwijl je wandelt kan je genieten van weilanden vol koeien en runderen van verschillende rassen. Een bewijs, indien nog nodig, dat veeteelt een belangrijke rol speelt in dit dorp.

→05 Je komt in de rue de Bouillon, die je moet oversteken (Let op: drukke weg, wees uiterst voorzichtig!).

→06 Steek de straat over en neem de landweg 10 meter verder aan je rechterkant.

→07 Wandel 150 meter verder en neem dan de eerste weg links. Wandel 800 meter verder, in de rue Victor Pochet.

Rondom het dorp liggen prachtige bossen met loofbomen en veel weilanden met verschillende soorten vee. De dicht bebladerde bomen zorgen in zomer en herfst voor een feestelijke kleurensymfonie.

→08 Op het einde van de rue Victor Pochet, sla je rechts af, rue des Auches, 500 meter ver. Ga nog een paar meter verder in de rue Leon Parent.

100 meter achter de speeltuin, ontdek je prachtige vakwerkhuizen en een drinkbak

en openbare wasplaats uit de 19de eeuw. Het arduinen bekken is opgedeeld in drie delen, waarvan één cirkelvormig. Vlakbij het plein staan nog charmante huizen.

→09 Keer nu om en 20 meter voor de speeltuin sla je rechtsaf, in de rue de la Culée. Helemaal bovenaan de straat, ga je naar links.

→10 Op het kruispunt sla je rechtsaf en wandel je door de rue Léon Parent.

Léon Parent was een verzetsstrijder uit de eerste wereldoorlog. Hij bevoorraadde gevangenen en geallieerde soldaten die in de bossen dwaalden en leidde hen tot de Nederlandse grens zodat ze vrij waren. (Nederland bleef neutraal tijdens de oorlog). In 1915 werd hij in Antwerpen gearresteerd en doodgeschoten. Hij was 20 jaar... Een gedenkplaat herinnert aan deze held uit Vonêche.

Na 200 meter sta je terug op het vertrekpunt.

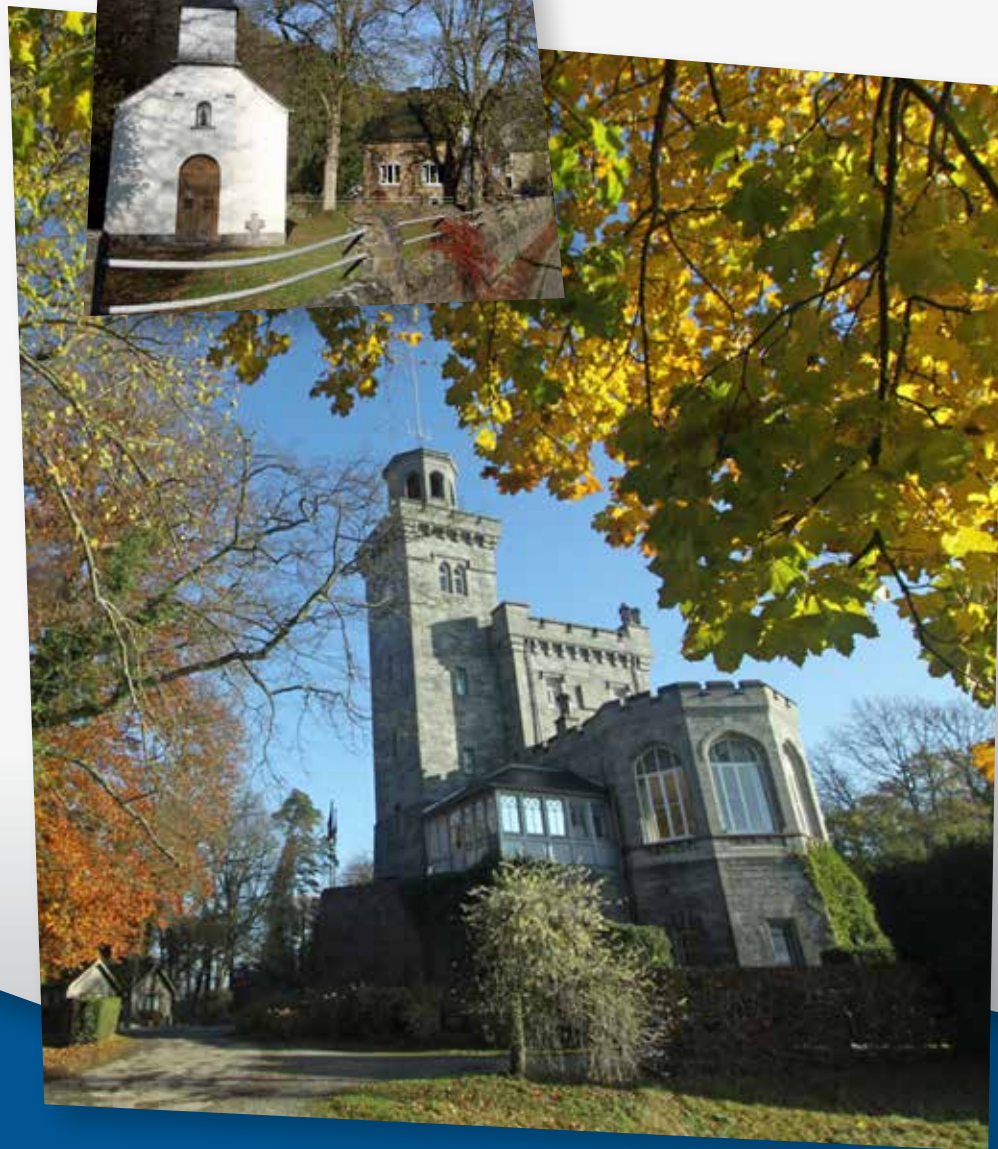

HOUYET

Houyet, natuur en cultuur

Dit prachtige vakantieoord is net een schatkist gevuld met architecturale en natuurlijke rijkdommen. In het dorp van Ciergnon bijvoorbeeld, schuilt het koninklijk kasteel dat gebruikt wordt door onze huidige Koninklijke familie. Het Kasteel werd gebouwd in opdracht van Leopold II op aanvraag van zijn echtgenote Koningin Louise-Marie (de bouw begon al in 1842) maar het is Leopold II die regelmatig in het kasteel verbleef. Graag herinneren we u aan het feit dat de geschiedenis van het domein in 1837 begon, toen Leopold II de grond 'Terre d'Hardenne et de Ferage' kocht. Na het overlijden van Leopold I, zette Leopold II het werk van zijn voorganger voort. In 1874, liet hij het Koninklijke kasteel bouwen in Houyet in het hart van het prachtige park 'Domaine d'Ardenne'. Het kasteel werd binnen de kortste keren een referentie voor de gekroonde hoofden en een toeristische trekpleister. Leopold II slaagde erin het kasteel om te toveren tot 'the place to be' voor de jachtpartijen georganiseerd door zijn gefortuneerde Oostendse clientèle. In 1968, ontstaat een brand in het kasteel,

het vuur verwoest bijna alles op zijn pad... U kunt in Houyet ook het prachtige kasteel van Vêves bewonderen, dat vanaf een rotsig voorgebergte fier boven Celles - één van de «Mooiste Dorpen van Wallonië» - uittorent. De streek staat bekend als wandelparadijs met als extra troef de RAVeL tussen Houyet en Rochefort, maar is ook beroemd voor de afvaarten van de Lesse met de kajak vanaf Gendron of Houyet richting Anseremme. Het parcours op de Lesse is adembenemende mooi...

die Sint-Hadelin oprichtte, genoot van veiligheid tot aan het begin van de 14de eeuw. Toen sloegen de kanunniken op de vlucht uit vrees voor de heren van Celles. Ze trokken in 1337 naar Visé bij Luik en namen de relieken van de heilige en ook zijn doodskist mee.

De kerk is het hele jaar door toegankelijk voor het publiek. De kerk van Celles, die opmerkelijk goed bewaard is gebleven, wordt beschouwd als één van de mooiste voorbeelden van de romaanse stijl in het Maasbekken. Ze werd opgetrokken in kalk- en zandbreuksteen en dateert wellicht van voor de 12de eeuw, terwijl de crypte onder het koor waarschijnlijk van de 9de eeuw is. De plattegrond van de kerk is een Latijns kruis met drie beuken en twee rijen pilaren. Binnen in de kerk kan je onder meer veel gotische schatten bewonderen, de koorstoelen behoren tot de alleroudste

in België (13de eeuw), een doksaal in blauwe hardsteen (waarschijnlijk uit de 16de eeuw), de arduinen doopvonten, versierd met hoofdjess op de hoeken (16de eeuw), beelden van de Maagd Maria en Sint-Jan in polychroom hout (16de eeuw), en wijwatervaten in blauwe hardsteen, wellicht uit de 13de eeuw. Je vindt er ook prachtige gebrandschilderde glasramen uit 1600 die scènes uit het Nieuwe Testament verbeelden, interessante grafstenen, bv. die in zwart marmer met de overblijfselen van Rasse en zijn vrouw, uit Celles. Buiten tegen het kerkkoor aan de linkerkant, zie je de kapel van Liedekerke-Beaufort. Deze familie, de kasteelheren van Noisy, richtte een rijkelijke kapel op, in het midden van de 19de eeuw. Ze begroeven de gezinsleden net er onder, in een grafkelder waarvan de buitendeur uitgeeft op het oude kerkhof rondom de kerk. Een beetje verder tegen de vestingmuur kan je een nogal ongewoon

geheel oude grafstenen zien. Merk je in het voorbijgaan de schietgaten in de imposante verdedigingstoren?

Laat de kerk aan je linkerkant liggen en het dorpsplein achter je. Wandel 20 meter verder tot aan de rue Ferme de la Cour, waar je links afslaat. Na 30 meter sla je aan je rechterkant de kruisweg in.

Helemaal aan het begin van de kruisweg ligt op je rechterkant "La Cachette", de schuilplaats. Dit huis werd ooit gebruikt als een hospice voor oude mensen en hulpbehoevende kinderen. Kloosterlingen verzorgden en voedden er de gasten. Dit huis werd op deze plaats gebouwd om de in die tijd heersende ellende wat te verbergen. Vandaar de naam van dit huis, "la Cachette".

Wandel verder op het kruispad tot aan de oude Hermitage.

Deze prachtige kruisweg in streeksteen verbindt het dorpscentrum en het kluisenaarshuis. Deze weg werd ooit gebruikt door de Zusters van Sint-Vincentius de Paul. Deze gemeenschap leefde in de Hermitage Sint-Hadelin van 1858 tot 1973. De zusters gingen twee tot drie keer per dag via deze kruisweg naar de kerk om hun religieuze verplichtingen na te komen. Zo konden ze onderweg ook al bidden. De Kapel, zogenaamd van de Hermitage, werd gebouwd op de plaats van het

graf van Sint-Hadelin en in de buurt van de grot waar hij zich had terug getrokken. Tot in 1789 woonden de kluisenaars, die de diensten volgden in de Kerk van Celles, in de Hermitage. De oorsprong gaat terug tot in de 14de eeuw. In het midden van de binnenplaats staat een stenen standbeeld van Sint-Hadelin, met een grote baard, zijn duif op de linkerschouder en een staf in de rechterhand.

Na het bewonderen van het uitzicht op het dorp laat je de kluisenaarshut achter je liggen. Je wandelt verder op de asfaltweg (rue de l'Ermitage) tot aan de T-splitsing in de buurt van een kleine schaduwrijke picknickzone. Daar sla je de weg in die links naar boven helt, rue de Lavis.

→03 Na 600 meter, op de kruising in kruisvorm, neem je de weg rechts naar beneden, de chaussee Romaine.

Volg deze weg gedurende 1.8 km. Langs de weg zie je in de verte het kasteel van Vêves, dat reeds eeuwenlang boven het dorp torent. Een sprookjesachtige verschijning.

→04 Je komt dicht bij een vrij drukke weg, de rue du Pirlu. Steek die met de grootste aandacht en voorzichtigheid over, alvorens in de rue de Furfooz, recht voor je, verder te wandelen. Daar begint de beklimming naar het kasteel van Vêves.

Na ongeveer 200 meter sta je voor het kasteel van Vêves.

Het Kasteel van Vêves, het kasteel van Doornroosje...

Hoog boven op een rotspunt, boven het dorpje Celles, prijkt het vijfhoekige kasteel van Vêves, met ernaast vijf peperbustorens. Dit kasteel is een typisch voorbeeld van de militaire architectuur uit de 14de eeuw in België. Volgens de traditie gaat de oorsprong terug tot Pepijn van Herstal (685). In 1200 werd het kasteel door de Noormannen verwoest. In 1230 bouwden men op deze site een heus versterkt kasteel, tot het einde van het "Ancien Régime" uitgerust met veldslangen. Opeenvolgende restauraties, vooral tijdens de Renaissance, wijzigden vooral het interieur, zoals blijkt uit het oude balkon op de binnenplaats. De noordgevel is bekroond met een mooie lantaarn waarop een zeer oude klok hangt. De kapel werd tijdens de Duitse bezetting van 1914-1918 helemaal verwoest.

KASTEEL VAN VÊVES

Noisy, 5
5561 - Celles
T. +32(0)82/66.63.95
F. +32(0)82/66.60.36
veves-noisy@skynet.be
www.chateau-de-veves.be

Open op weekends en feestdagen, van 10u tot 17u (laatste bezoek), van begin april tot eind november. Open alle dagen, van 10u tot 17u (laatste bezoek), van midden juli tot eind augustus, gedurende de Paasvakantie en het Allerheiligenverlof.

Bon plan : streekproducten

Na de wandeling kan je je tegoed doen in de verschillende horecazaken. Naast de vele natuurlijke en architectonische schatten, kan je hier immers ook genieten van overheerlijke lokale producten: «chausson cellois», dit is een pastei met konijnenvlees, Kluzenaarskaas, het bier Cuvée Saint-Hadelin ,...

→05 Wandel gedurende 1,1 km in de rue de Furfooz. Aangekomen bij de kruising in Y-vorm sla je rechts af, de rue de Hubermont in, vervolgens de eerste straat links (na 200 meter).

Goede tip : de Tank

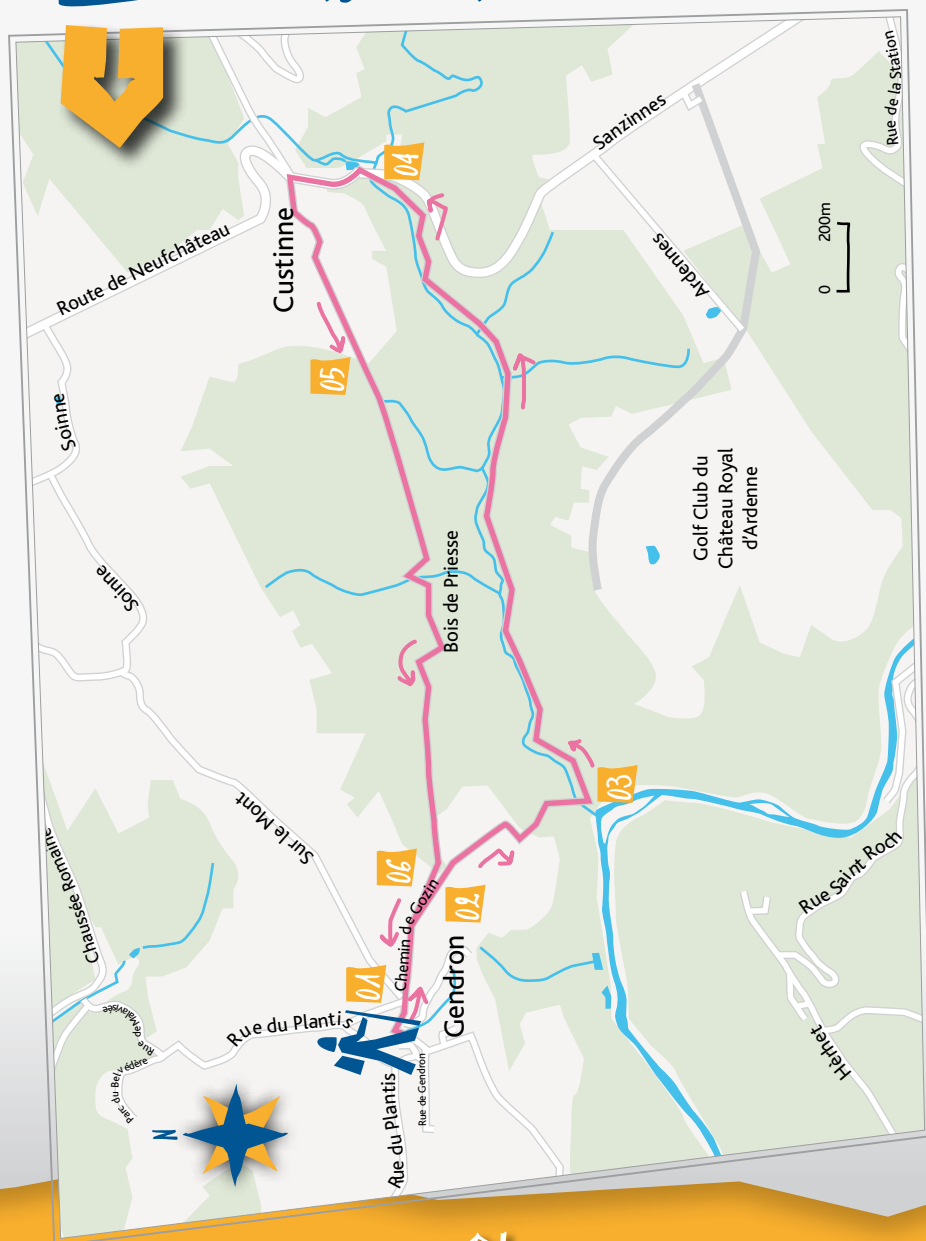
Het bezoeken waard : op het kruispunt van het dorpje Celles staan 'Le Tank', een Pantertank uit de tweede Wereldoorlog en een gedenksteen. Wil je die zien, ga dan opnieuw in de richting van de weg van het kruis, maar ga rechtdoor, en sla dan links af op de grote baan. De tank ligt op 500 meter afstand, vlakbij het kruispunt bij de uitgang van het dorp.

Deze tank herinnert er aan dat hier op 24 december 1944 de Slag om de Ardennen hevige woedde. De 2e «Panzer Division» van de Duitsers werd halt toegeroepen dankzij dappere Amerikaanse soldaten uit de 2e geblindeerde divisie en het 3de regiment van de Britse tanks. Verschillende factoren droegen bij tot de opheffing van het offensief in Celles. Eerst en vooral ontbrak het de Duitsers aan brandstof, munitie en versterking... Ze zaten vast in Celles. Vervolgens, toen het weer opklaarde, konden geallieerde vliegtuigen de Duitsers naar buiten lokken om hen vanuit de lucht aan te vallen. En als kroon op het werk is er het verhaal, een heuse legende in deze streek, van de tussenkomst van Marthe Monique, uitbaatster van het café 'pavillon ardennais'. Zij zou de Duitsers hebben tegengehouden door hen voor te liegen dat de weg bedolven lag onder mijnen, en nog wel tot in Dinant. En vermits één van de tanks net was opgeblazen door een mijn in de buurt van het café van Marthe Monique ... En na de oorlog moest de dappere Monique niet veel moeite doen om het Belgische leger te overtuigen die beroemde tank voor haar café te installeren.

→06 Wandel verder richting Boisseilles gedurende 700 meter. Op de hoogte van twee beboomde lanen aan je rechterkant, sla je de tweede laan in (aangeduid met gele driehoek).

→07 Na de laan blijf je rechtdoor lopen, door bos en platteland, terwijl je steeds de gele wegafbakening blijft volgen. Na 400 meter kom je aan in de rue Saint-Hadelin die je rechts afslaat, tot aan het vertrekpunt.

5 Gendron

2u30

169 m

7 km

Vertrek : Kerk van Gendron, Rue de Gendron (5561 Gendron)

GPS : + 50.20826, 4.98704

Afstand/Duur : 7km – 2u30

Moeilijkheidsgraad : Middelmatig tot moeilijk (sterke beklimming)

Het vertrekpunt ligt voor de kerk van Gendron.

In het gehucht Gendron zijn sporen teruggevonden van een woning uit de prehistorie: de grot van Gendron, in de streek ook wel de kabouterput of «trou des nutons» genoemd. Het is een begraafplaats uit het tijdperk van de gepolijste steen. Hier vond men 17 geraamten. De bewoners van Gendron kregen de bijnaam «Marauds» (boefjes), maar die wordt niet langer gebruikt. En ook die van «Nutons» (kabouters), wegens de vele kaboutergrotten, en de rust die de mensen hier uitstralen.

Op de plaats van de vroegere oude kapel, bouwde men in 1861 de huidige kerk.

Het interieur werd in 1955 gerestaureerd met geld, vooral van donaties van de parochianen. Voor de oorlog van 1940 hingen hier twee klokken, de ene woog 445 kg, de andere 220 kg. De grote klok werd in beslag genomen door de Duitsers tijdens de bezetting (om te smelten, wat vaak gebeurde met klokken tijdens de Tweede Wereldoorlog) en in 1950 vervangen na openbare intekening.

Laat de kerk aan je rechterkant liggen, neem de rue de Gendron, 100 meter ver, tot aan het kruispunt (met een wit kruis), waar je rechtsaf slaat, chemin de Gozin, en loop nog eens ongeveer 600 meter.

→ 02

Op de kruising van twee landpaadjes, sla je rechtsaf (het pad recht voor je). Je zal naast een houten kruis lopen. Volg deze idyllische weg (bewegwijzering met een gele ruit) gedurende ongeveer 300 meter, dan kom je aan de rand van een bos. Je blijft de bewegwijzering volgen tot aan de kleine brug over de Ywoigne.

Opgelet: het grindpad met kiezels waarop je stapt, daalt soms plots vrij sterk en kan ook modderig zijn.

Bij de brug sta je aan de samenvloeiing van de Lesse en de Ywoigne. Deze stroom is een zijrivier van de Lesse en ontspringt in Chevetogne, vloeit door Custinne en mondt hier uit in de Lesse. Een beetje lager aan je rechterkant vloeit de Lesse, emblematische rivier van de streek. De Lesse ontspringt in Ochamps, in de provincie Luxemburg, en kronkelt over een parcours van 84 km noordwaarts. De rivier stroomt door de dorpen Daverdisse,

Halma, Chanly en Resteigne en dringt vervolgens in de afgrond van Belvaux op de hoogten van Han-sur-Lesse. Ze komt opnieuw tevoorschijn aan de uitgang van de grotten en stroomt verder richting Lessive, Villers-sur-Lesse en Houyet. Tot in Anseremme, waar ze uitmondt in de Maas.

→ 03

Nadat je de brug bent overgelopen, ga je naar links en volg je de steile weg die de loop van de Ywoigne volgt. Aangeduid met gele ruit.

Een paar honderd meter verder aan je rechterkant liggen de bossen van de Koninklijke Schenking. Je vindt er oa. de koninklijke golfterreinen, de "Golf Royal d'Ardenne" (privé-eigendom), de Leopoldtoren, een toren op de rots, die in 1843 werd gebouwd naar het model van de toren in het Windsorpark. De stad Houyet krijgt vaak de bijnaam "koninklijke gemeente" vanwege haar rijke koninklijke verleden en omdat in het dorp Ciergnon het koninklijk kasteel

staat, dat de nu regerende familie mag gebruiken.

Het is Leopold II, de "Koning-Bouwer", die in 1874 het prachtige koninklijke kasteel, het «Château Royal d'Ardenne» in Houyet liet bouwen. Dit kasteel werd een referentie voor gekroonde hoofden en ook een druk bezochte toeristische trekpleister. Er werd een park met vijvers aangelegd en Leopold II creëerde zo een 'must' voor het rijke cliënteel uit Oostende dat daar afspraak maakte voor de jacht.

Na de aanleg van de spoorlijn Gendron-Celles-Houyet in 1896, liet hij zelfs een geheel nieuw station bouwen, de "Halte Royale d'Ardenne" om leden van de Europese elite en andere vooraanstaande gasten te kunnen verwelkomen. Zelfs het kasteel werd omgebouwd tot luxehotel. Naast de sporen werd een ronde muur opgetrokken en erop een gekanteeld torentje. De muur toont de weg doorheen de bossen naar het kasteel. In de jaren '70 werden verschillende gebou-

wen die tot het domein behoorden, afgebroken, maar het «station» bleef intact. Dat station sloot zijn deuren in 1919, nadat ook het luxehotel verplicht was dit te doen, na zware beschadigingen tijdens de Eerste Wereldoorlog. In 1921 werd het hotel heropend, maar het station bleef voorgoed gesloten.

Het kasteel werd geplunderd tijdens de eerste Wereldoorlog, heropend in 1921, en werd nadien stilaan opnieuw welvarend (200 luxekamers, een golfterrein...). Na de tweede Duitse bezetting, sloot de exploitatie opnieuw zijn deuren en op vrijdagmiddag 23 augustus 1968 brak er brand uit in het kasteel. Die verwoestte haast alles... Voor zijn dood schonk Leopold II het domein aan de staat, opdat het bewaard zou blijven.

Je blijft de weg beklimmen die langs de fotogenieke meanders van de Ywoigne loopt, gedurende 2,6 km.

Op dit weggetje kan je genieten van prachtige eiken, berken, esdoorns en dennen, soms gehuld in een mantel van klimop.

De heuvels staan vol diverse planten en wilde bloemen: varens, wilde tijm, wilde bramen, anemonen... Halverwege zie je zelfs een prachtige, romantische waterval bedekt met korstmoss (op je rechterkant).

→ 04

Na 2.6 km kom je bij een vrij drukke weg, de weg naar Neufchâteau. Daar sla je links af over 250 meter (opgelet !

voorzichtig!), vooraleer weer naar links af te slaan. Neem dan het klein landpaadje dat naar de velden hogerop leidt (bewegwijzering : gele ruit + groene driehoek).

→05 Ga rechtdoor en volg de bewegwijzering. Na 900 meter stoot je op een hek. Wees aandachtig en sluit het hek terug goed achter je aub. (om de schade van loslopend wild op de omliggende landbouwgronden te voorkomen).

In de streek van Houyet loopt veel wild, herten, everzwijnen, vossen, hinden en jonge patrijzen. Er wordt wel eens gezegd dat dit een drijfveer was voor Leopold, eerste Koning der Belgen, om het koninklijk kasteel in Ciergnon te laten bouwen. Hij was immers een fervent jager. Men vertelt dat het hier was, in de bossen van Custinne, op een

plek sindsdien bekend als « la tombe du loup », het graf van de wolf – dat Koning Leopold I een enorme wolf afmaakte en dan nog wel de allerlaatste van de streek. Het kasteel mag nu gebruikt worden door de huidige Koninklijke familie.

De vele hertensoorten uit de streek waren ook een inspiratiebron voor het bestek en het snijgerij van Houyet. Het ambachtelijke messenbedrijf produceerde messen met hoornen heften voor de jacht, het bos en zo meer en was ooit befaamd. Men denkt trouwens dat het atelier van dit collectief tot stand kwam rond 1850-1851, in opdracht van Leopold I. De heften van de messen werden vooral gemaakt van runderhorens (van koeien uit de streek, maar ook van Afrikaanse buffels), maar in tijden van hoornschaarste (bijv. tijdens de twee wereldoorlogen) werd ook het gewei van herten en natuurlijk hout gebruikt.

Goede tip :

de afvaart van de Lesse per kayak

Houyet is ook beroemd omwille van de afvaart van de Lesse per Kayak. Sensatie gegarandeerd bij de stroomversnelling aan de stuwdam bij het Kasteel van Walzin en in Pont-à-Lesse. Langs de rivier liggen kleine horecapunten of picknickplaatsen, ... Je ziet er oa. de bekende rotsen 'Aiguilles de Chaleux', een beschermd gebied met uitzicht op de Lesse, puur natuur... De afdaling van de Lesse vanuit Houyet bedraagt 12km, die vanuit Houyet 21km. Beide kayaktochten eindigen in Anseremme. Daar koop je een ticket en daar ook voert een trein je naar het vertrekpunt van de kayakkens.

Drie kayakbedrijven zijn hier actief.

Vertrek: naast de brug in Houyet, Rue de la Station, 5560.

Dinant Evasion

T. +32 (0) 82/22 43 97 - www.dinant-evasion.be

Kayaks Libert

T. +32(0)82/22.61.86 - www.kayaks-libert.com

Lesse Kayaks

T. +32(0)82/22.43.97 - www.dinant-evasion.be

Na 1,5 km bereik je le chemin de Gozin. Je loopt 800 meter verder op deze weg en je bereikt je vertrekpunt.

Goede tip :

de RAVeL

Op een boogscheut van het vertrekpunt van de kayakkens, bevindt zich een van de vele toegangspunten tot de RAVeL (réseau autonome de voies lentes), een pad van Houyet naar Rochefort en Jemelle. Deze vroegere spoorlijn werd na 1978 opgegeven en gerehabiliteerd in een pad voor voetgangers, fietsers en andere trage weggebruikers. Je kan onderweg picknicken langs die route: idyllische momenten in open lucht!

De afstand tussen Houyet en Vignée bedraagt 6.2 km en van Houyet tot Rochefort 18,2 km.

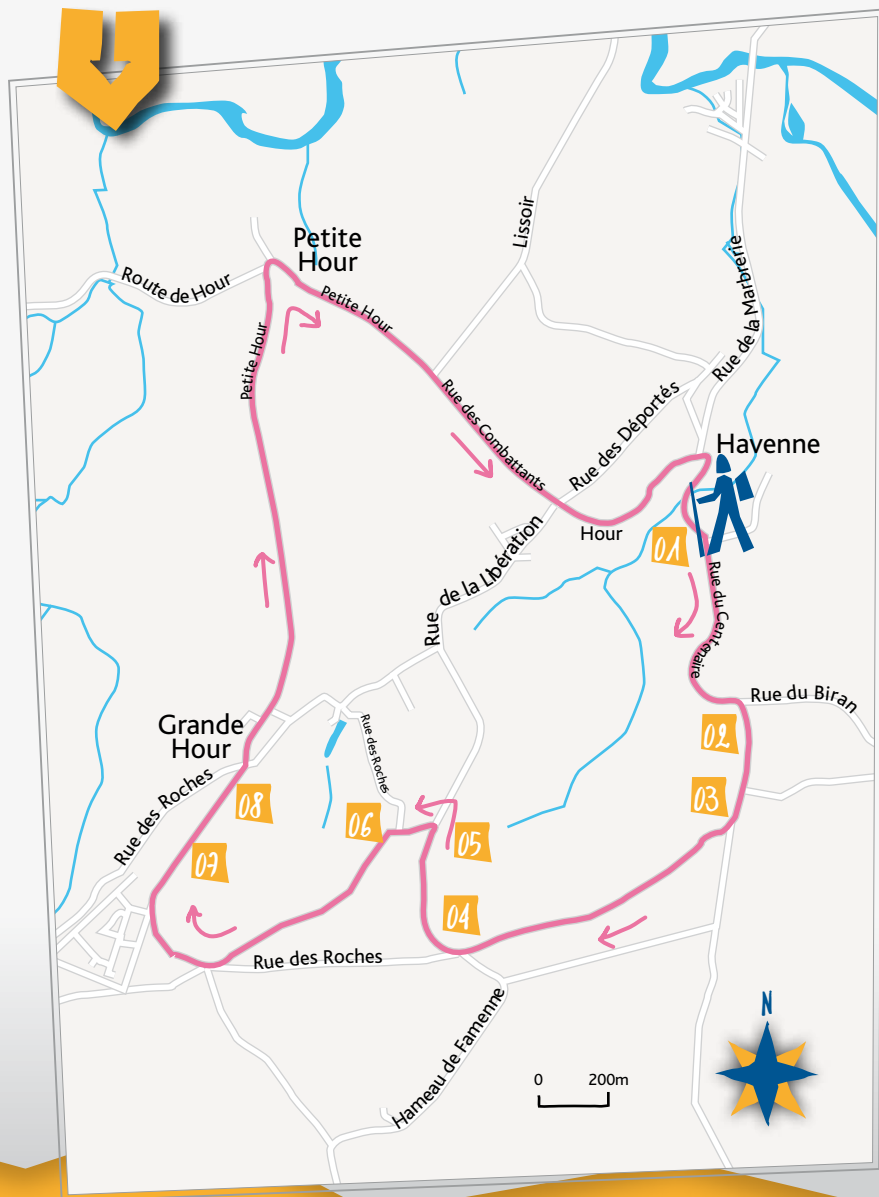
Goede tip :

Kapel van de Graaf (vrij sportieve weg)

Van bij het vertrekpunt wandel je rond de kerk en neem je de rue de la Chapelle du Comte die rechts naar beneden gaat. Volg deze weg gedurende 800 meter en aan de Y-splitsing met het witte kruis, negeer je de weg die naar het tennisveld links beneden leidt, maar ga je rechtdoor. Na een sterke afdaling van 1,1 km, kom je aan bij de Kapel van de graaf. Die staat aan je rechterkant en is aan het zicht onttrokken door hoge naaldbomen.

De achthoekige kapel met één beuk gebouwd ter ere van het Heilig Hart van Jezus en ter nagedachtenis van graaf Hadelin van Liedekerke - Beaufort (een afstammeling van de eerste heren van Celles, die deze voornaam droeg ter herdenking aan de heilige stichter, wat vaak gebeurde in die tijd). Hij stierf op deze plaats na een jachtongeval, op 7 januari 1674. Een ommetje is meer dan de moeite waard, ook omdat de uitzichten op het landschap daar fantastisch zijn.

6 Hour

Vertrek : Kapel Saint Laurent, Rue du Centenaire, 5561 Hour-Havenne
GPS : + 50.16109, 5.04449
Afstand/Duur : 7,4km – 2u30
Moelijkheidsgraad : gemakkelijk

Je staat bij de kapel van Saint-Laurent in Hour-Havenne, vertrekpunt van de wandeling.

Het dorp Hour dankt zijn naam aan zijn tuinen (ortis, cortis). In de 9de eeuw maakte Hour deel uit van Lotharingen. Het gebied tussen Houille en Lesse viel onder het toezicht van de Abdij van Stavelot. Die kreeg de taak het gebied te valoriseren en te evangeliseren. De eerste heren verschenen hier in de 12de eeuw.

Havenne was ooit een gehucht van de oude gemeente Hour, maar de twee plekken deelden hetzelfde lot na de bouw van een nieuwe kerk tussen beide, in het midden van de 19de eeuw. Tijdens het Ancien Regime waren Grande Hour en Havenne

twee goed gescheiden heerlijkheden. De woningen liggen op de twee hellingen rond de vallei waarin de Havennebeek stroomt, gegroepeerd rond de kapel van Saint-Laurent.

Tijdens je wandeling zal je vele stukken muur in vakwerk opmerken. Ze maken deel uit van de bakstenen huizen uit de tweede helft van de 19e of het begin van de 20de eeuw.

Onder «colombage» verstaan we het houten gebinte waarvan de zijvlakken gevuld zijn met een traditioneel mengsel van klei, water en natuurlijke vezels (stro, hooi, paardenhaar...), wel kunnen de

Goede tip :
de RAVeL

Een paar honderd meter verderop ligt de RAVeL, een prachtige voetgangers- en fietspiste van Houyet tot Rochefort en Jemelle. Deze voormalige spoorlijn werd na 1978 opgegeven en sinds 1996 gerehabiliteerd tot route voor voetgangers, fietsers en andere trage weggebruikers. Hoe geraak je op de RAVeL? Laat de kapel achter je liggen, sla rechts af, in de rue du Centenaire, wandel 200 meter verder. Op de Y-splitsing sla je rechts af naar de rue de la Marbrerie, 900 meter lang. De ingang van de RAVeL ligt een paar meter voor de brug aan de rechterkant. Aan de ingang van de RAVeL ligt een nu gesloten marmerbedrijf, dat zijn naam gaf aan de straat die je zopas insloeg.

2u30

102 m

7,4 km

componenten variëren van de ene regio tot de andere, van het ene dorp tot het andere. Volgens sommigen is deze pleisterspecie van leem en gehakt stro het allereerste composietmateriaal uit de geschiedenis. Het werd reeds rond 5000 voor Christus gebruikt!

De kapel van Saint-Laurent is een bescheiden gebouw met een klassieke uitzicht en stukken middeleeuwse muur. De gevel wordt bekroond door een vierkante klokkentoren, errond ligt een kleine ommuurde begraafplaats. Op het kerkhof zie je interessante arduinen begrafenis kruisen (16de en 17de eeuw).

→01 Laat de kapel achter je liggen, sla linksaf, in de rue du Centenaire, wandel 600 meter verder.

→02 Aangekomen bij de T-splitsing (met de rue de Biran), sla je het eerste kleine idyllische wegje aan je rechterkant in.

→03 Wandel 400 meter verder tot aan de tweede Y-splitsing (met een stenen kruis), daar sla je rechts af en wandel je door weiden.

Het Kruis «Croix Saint-Remy» bevindt zich op de plaats met de naam «La Justice» op een hoogte van 204 meter boven de zeespiegel. Vanwaar deze naam? Rond 1794-1795 behoorde Wallonië nog tot Frankrijk, en op deze plek werd toen een zwerper opgehangen.

→04 Loop 900 meter op het kleine landwegje. Aan het einde van de weg sla je rechts af, in de rue de la Libération.

Onderweg kan je genieten van het bucolische landschap, en van het dorp Hour in de verte (op je rechterkant).

Niet ver hier vandaan ligt een uitgestrekt veld, waar duizenden harlekijnen (Orchismorio), een soort orchideeën, groeien. De weide kreeg sinds kort het statuut

van domaniaal natuurreservaat en is één van de laatste plekken in Wallonië waar dit soort orchideeën groeit en gedijt. Naast deze weiden vol orchideeën is ook het landschap ten zuiden van Hour bijzonder waardevol omwille van de flora en de vele verschillende insecten die er leven. Hagen en doornachtige bosjes doornplanten vormen de thuisbasis van vele verschillende vogels, die hier in groten getale naartoe komen.

Wij herinneren eraan dat het strikt verboden is om planten en bloemen te plukken tijdens je wandelingen, vooral als het gaat over bedreigde soorten.

Aan het einde van het parcours krijg je een prachtig uitzicht over het Famenneland-schap, je kan zelfs de stad Beauraing zien aan de horizon (in het zuidwesten).

→05 Ga 400 meter verder op de rue de la Liberation, draai dan links en volg het bord "chapelle Notre dame des Grâces" (kapel ter ere van Onze-Lieve-Vrouw

van Gratie. Je zag de kapel, daarna draai je om en wandelt terug, je gaat rechts omhoog op de landweg, omringd met heggen en die langs de kapel loopt. Je wandelt dan verder op dat pad, tot aan een kruising met 5 armen. Daar sla je rechtsaf, rue des Roches (richting vakantiedorp).

Af en toe zie je op het voorgebergte aan de horizon (in het noordoosten) het Koninklijk Kasteel van Ciergnon dat boven de vallei van de Lesse prijkt. Dit voormalige jachthuis, opgetrokken door Leopold I, werd omgevormd tot kasteel door Leopold II. Het «château d'Ardenne» was ooit een luxehotel waar de rijke bourgeoisie bij elkaar kwam tijdens het jachtseizoen. Vandaag verblijven onze koning en zijn familie daar geregeld.

→07 Volg de rue des Roches gedurende 800 meter, tot aan het kruispunt bij de ingang van het dorp.

Goede tip :

de «Chapelle Notre Dame des Grâces» (beschermd gebouw)

Het pittoreske kapelletje van Onze Lieve-Vrouw van Gratie staat op een heuvel ten zuiden van het dorp en wordt omringd door een kerkhof en wat er overblijft van de primitieve kerk van Hour. We weten niet wanneer de kerk werd gebouwd, maar we weten wél dat ze drie beuken had en op de plaats van het huidige kerkkoor stond. We vermoeden dat de kerk rond 1553 werd verwoest door de troepen van Hendrik II die een alliantie hadden gesloten met de Duitse protestanten, tegen de troepen van Karel V. In de Keltische tijd stond hier een heidens altaar, met een eik en een begraafplaats. In de 7de eeuw stond er een oratorium, een bidvertrek, ter ere van Sint Martinus, met een lindeboom en een begraafplaats. De eerste driebeukige parochiekerk hing af van de abdijs van Stavelot (842) en nadien van die van Leffe (1282). In 1856 werd een nieuwe kerk, ter ere van de heilige Martinus, gebouwd en de oude kerk werd gesloopt. Wel behield men het koor waar nu de kapel van Onze-Lieve-Vrouw van Gratie staat.

→ 08

Sla linksaf, over 10 meter, en ga dan onmiddellijk naar rechts. Wandel dan gedurende 1,5 km recht door het veld. Dan kom je aan in het gehucht 'Petite Hour'. Je blijft de weg, die hier een bocht van 180 ° maakt, rechts volgen.

Petite Hour is een klein gehuchtje met weinig mensen. Hier is het dat Louis Mari- on in 1893 het licht zag. Hij werd de oud- ste man van België totnogtoe! Deze "su- per honderdjarige" bracht zijn hele leven in Petite Hour door. Slechts zes vrouwen overtroffen hem met hun 110 jaar! Hij stierf toen hij 110 jaar, 2 maanden en 18 dagen oud was.

Voordat dit gehucht de naam Hour la Pe- tite droeg, heette het Hour le Château, net zoals Hour la Grande voordien Hour la Ville heette. Op deze plek stond inderdaad een 11de eeuwse kasteel, dat in de 15de eeuw geplunderd en verwoest werd.

Halverwege op deze weg, kijk je best eens

achterom. Zie je de Leopoldtoren? Het is een overblijfsel van het château d'Ardenne van Leopold I. Dat kasteel werd verbrand en vernietigd in 1968. Het privé-golfter- rein eromheen, was in die tijd de plezier- tuin van het kasteel, nadien werd het een hotel. De golfbaan wordt beschouwd als één van de mooiste van België. De toren is ontworpen naar het voorbeeld van die in Windsor. (Zie onze wandeling «Gendron», pagina 34, voor meer inlichtingen over de koninklijke geschiedenis van Houyet)..

→ 09

Wandel rechtdoor in de rue des Combattants en daarna in de Rue de la Montagne. Op de kruising met de rue de la Marbrerie, sla je rechts af (Rue du Centenaire), 300 meter ver. Je arriveert aan je vertrekpunt.

PS : Je hebt misschien gemerkt hoeveel gebouwen in rode baksteen je voorbij wandelde? De oude steenbakkerij van Wanlin, niet ver hier vandaan, is hier niet vreemd aan.

Goede tip :

Herbeleef enkele momenten uit ons verleden...

Ecomuseum « La Besace »

Rue du Château, 36 - 5564 - Wanlin

Tel : +32(0)82/66.69.65

+32(0)470/05.82.62

www.labesace.net

Open het hele jaar door, van maandag tot zaterdag (09 > 17u) en op zon- en feestdagen (14 > 17u).

GOED OM WETEN: OPSTIJGING MET STRATOSFERISCHE BALLON

Op een boogscheut van het vertrekpunt, welbepaald naast het oude station van Hour-Havenne, vond op 18 augustus 1934 een historische gebeurtenis plaats: de stratosferische ballon van Professor Piccard uit Hour zweefde tot in Ljubljana in ex-Joegoslavië! (± 1800 km, een recordafstand voor die tijd, de ballon vloog op een hoogte van 15.500 m). Professor Piccard was hoogleraar natuurkunde aan de Universiteit van Brussel en de allereerste man die de stratosfeer met een ballon bereikte. Hij wilde de kosmische trillingen meten, en ook het ozongehalte in de luchtlag op verschillende hoogten.

De weide waar de bal opsteeg is vlak. Maar wellicht speelde ook de nabijheid van het Koninklijk Kasteel van Ciergnon een rol bij de keuze van Hour-Havenne. Koning Albert I zelf had een half miljoen frank geschonken ter ondersteuning van de experimenten van professor Piccard én hij had een oproep gedaan om geld in te zamelen, ter ondersteuning van het werk van wetenschappers. In 1932 gaf men ook drie postzegels uit in de reeks «Ballon Piccard», in totaal 4.150.000 exemplaren. Blijkbaar zou ook Hergé zich geïnspireerd hebben op professor Piccard, voor zijn personage van Professor Zonnebloem. De bedenker van Star Trek, Gene Rodenberry, doopte Kapitein Jean-Luc Picard ter ere van de wetenschapper (en ook van zijn tweelingbroer Jean Félix, eveneens een bekend wetenschapper).

Hour

HOUYET

ROCHEFORT

Rochefort, toerisme en erfgoed

Rochefort, hoofdstad van het internationaal gerenommeerde Comedy Festival en even beroemde Trappist (best vergezeld door Rochefort kazen) ligt in de Calectienne, een prachtige natuurrijke streek met talrijke grotten. Het is ongetwijfeld de rijkdom van de ondergrond die aan de grondslag ligt van de toeristische ontwikkeling van de streek. De Lesse en de Lomme, onze voornaamste waterlopen hebben, over de loop van duizenden jaren, de Grot van Han en de Grot van

Lorette gecreëerd. Dankzij deze natuurlijke en architecturale rijkdommen kan de streek bogen op een ruime diversiteit aan bezienswaardigheden. De streek kent ook meerdere reservaten, knus genesteld tussen woud en plein, waaronder de meest bekende het Wildpark van Han-sur-Lesse en diens talrijke diersoorten is. U kunt ook prachtige vergezichten bewonderen: onder andere de 'Belvédère' in Han en de 'Rond du Roi' in Rochefort. Ons rijk erfgoed valt overal te bewonderen: het kasteel

van Lavaux-Sainte-Anne, het Gallo-Romeins Archeopark van Malagne, het Gravenkasteel van Rochefort, het Centrum voor Spoor en Steen, Han van Weleer, het toeristisch treintje en zelfs een struisvogelboerderij in Navaugle! Het

22km lange RAVeL-circuit dat Jemelle met Houyet verbindt, is ook een ludieke manier om zich hartje natuur te herbronnen. Het charmante park des Roches is perfect voor een dagje ontspannen, maar ook het Provinciaal Domein van Chevetogne leent zich perfect voor een dagje herbronnen... de prachtige thematische (sier)tuinen en perfect geënsceeneerde, mysterieuze speelpleinen vormen een prachtig kader voor een familie-uitslap.

Havrenne - Abbaye Saint-Remy

Vertrek : Abdij Saint-Remy, 5580 Rochefort
 GPS : + 50.1787, 5.22178
 Afstand/Duur : 6km – 2u
 Moeilijkheidsgraad : gemakkelijk

Je bevindt je in de abdij van Saint-Remy. Zet je wagen op de parking die steeds toegankelijk blijft (niet op die met het hekken).

Na een uitwisseling van goederen met de benedictijnerabdij van Sint-Hubertus, verwierf de heer van Rochefort, Gilles de Walcourt, het grondgebied Saint-Remy in 1230.

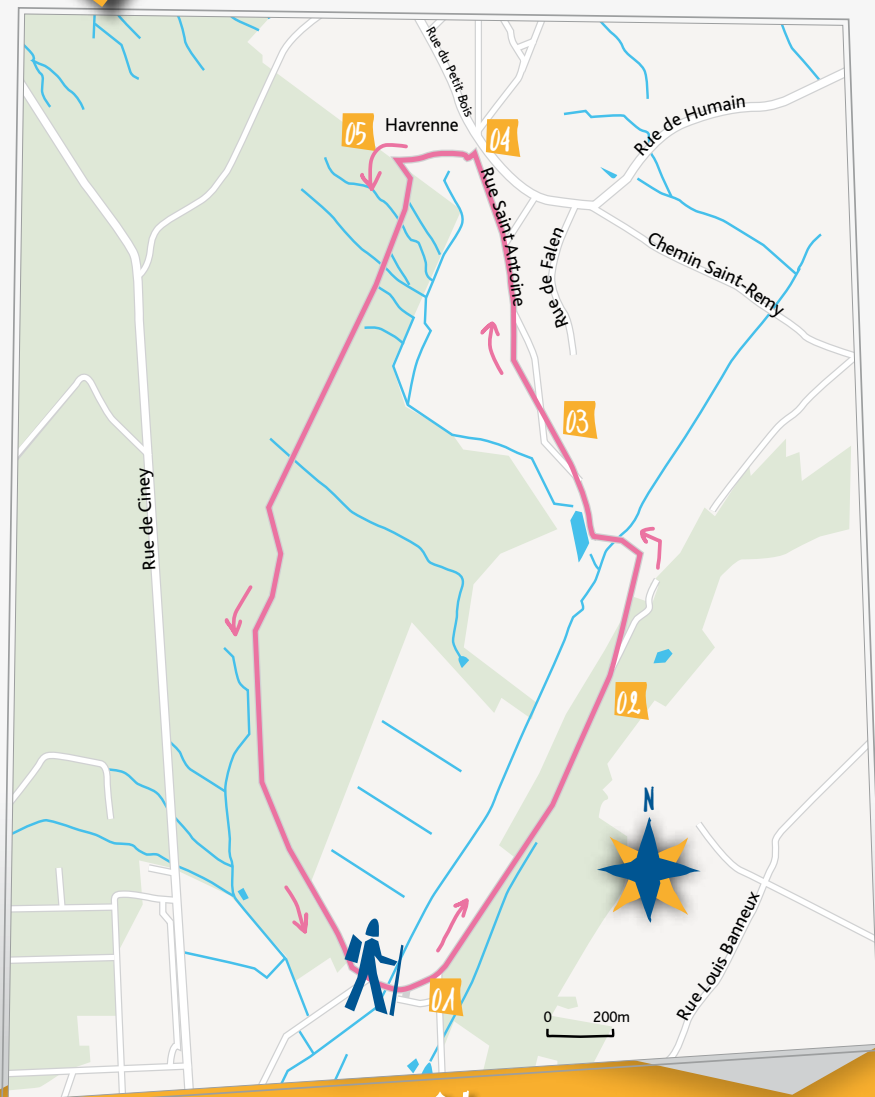
Deze heer schonk dit land aan een vrouwengemeenschap, 'vrome vrouwen' wellicht, zoals er veel waren in die tijd. Het klooster werd op anderhalve kilometer stroomafwaarts van Falen gebouwd, onder de naam « Secours-Notre-Dame. » (Onze Lieve Vrouw van Bijstand)

De dames sloten zich aan bij de

cisterciënzerorde en bewoonden het pand gedurende meer dan twee eeuwen. Maar door het harde klimaat en de onvruchtbare grond waren ze wel verplicht te verhuizen naar Feimpré, bij Givet, in 1464. De mannelijke gemeenschap die zich daar had gevestigd, dacht hoe langer hoe meer aan de naam Saint-Remy voor hun klooster.

In de loop der jaren consolideerden nieuwkomers het gebied en het pand dat de zusters verlaten hadden. Maar de geschiedenis stak hen geen handje toe: de calvinisten verwoestten de abdij in 1568 en de eeuw nadien was er één van ellende, pestplagen en epidemieën, van nieuwe oorlogen en overvallen.

De voortekens van de wendingen binnen

het Ancien Regime werden steeds alarmerender. De monniken beschermden zichzelf en bekwamen eigenhandig een pauselijke seculariseringsbul. Zo waren ze niet langer cisterciënzers maar wel reguliere kanunniken, tot in 1791. Dan werden ze door de Franse Revolutie uit

elkaar gedreven en leefden her en der verspreid. In 1805 kwam het landgoed in handen van leken.

De republikeinse commissaris Louis-Joseph Poncelet vernielde de kerk en een deel van de gebouwen. Hij recupereerde het materiaal om er gebouwen in Rochefort mee op te trekken. Het pand kwam in handen van drie opeenvolgende eigenaars voor het in 1887 werd aangekocht door abt Victor Seny die van plan was er een religieuze gemeenschap in onder te brengen.

Het waren de monniken van de Cisterciënzergemeenschap uit Achel in Limburg, tevens talentvolle brouwers met 50 jaar ervaring, die hun knowhow naar Rochefort meebrachten.

De productie blijft quasi familiaal tot in 1952, toen grote investeringen zowel de kwaliteit van het bier verbeterde als de geproduceerde hoeveelheid deed toenemen.

Sindsdien staat de brouwerij op de eerste plaats van de activiteiten van de abdij, nog vóór de landbouw, en werd ze ook de belangrijkste bron van inkomsten. In

Goede tips :

De toegang tot de abdij en de steengroeve is verboden. De toegang tot de kerk tijdens de diensten is wel toegestaan. Dagen en uren van misvieringen:

Zon- en feestdagen: Eucharistie om 11u00

Weekdagen: Eucharistie om 7u00

Alle dagen: vespers om 17u15

De brouwerij zelf kan je niet bezoeken, maar trappistenbier vindt je wel overal in de stad. Je vindt daar ook andere heerlijke streekbieren zoals de Malagne, de Blonde van Han, de bieren van de nieuwe Brouwerij de la Lesse in Eprave (Cambrée, Chinette, Rouge-Croix,...), maar ook streekgerechten op basis van trappist, en uiteraard de kazen van Rochefort, en de Grusalle-likeur...

de jaren 1970 werd brouwerij volledig vernieuwd en gemoderniseerd.

Op 29 december 2010 rond 18u30 woedde een brand. Die werd veroorzaakt door een tekort aan elektrische generatoren. Deze werden geïnstalleerd om de elektrische problemen, na de overvloedige sneeuwval in die maand, te

verhelpen. De brand verwoestte vier gebouwen en vernietigde 1.200 m2 van het dak, maar noch de bibliotheek noch de brouwerij werden geraakt.

Sta met je rug naar de hoger gelegen parking van de abdij, draai rond het kleine rond punt en sla de smallere weg, die door onderhoud loopt, in. Op ongeveer 400 links, zie je een prachtig kruisbeeld.

Het kruisbeeld staat recht op een kleine hoop grotstenen, het zit goed vast en is van beton. De Christus is van gietijzer, en ook een schedel en twee gekruiste scheenbenen.

200 meter verder aan je rechterkant ligt de bron la Tridaine.

Deze bron dateert van 1892. Het was een oude openbare waterput, wat wil zeggen dat mensen er gebruik van maakten bij gebrek aan privéput. De ligging (op een hoogte van 211 meter) boven de stad en de abdij zorgde ervoor dat watertoevoer via zwaartekracht verliep, zonder dat er een pomp of een motor aan te pas kwam. Deze waardevolle waterbron laat niet alleen toe om de stad te voorzien van drinkwater, maar ook om het trappistenbier te brouwen, waarvan de weldaden en geneeskrachtige krachten niet meer hoeven bewezen te worden.

- De Abdij brouwt drie trappistenbieren :
- De Trappist 10 is een intens bruin bier, met compact schuim, een zeer uitgesproken fruitsmaak en een aroma van vijgen. Het is romig in de mond (13% alcohol).
 - De Trappist 8 is okerkleurig met een breed smakenpalet, het is fruitiger en droger (9,5% alcohol).
 - De Trappist 6 heeft een kruidig aroma, een gronderige smaak met intense

fruitaroma's (7,5% alcohol). De «6» wordt slechts af en toe gebrouwen.

Rochefort (6, 8 en 10 °) is het meest alcoholische van de tien trappistenbieren ter wereld, waarvan er zes in België worden gebrouwen: Achel, Chimay, Orval,

Rochefort, Westmalle, Westvleteren, Engelszell (Oostenrijk), La Trappe en Zundert (Nederland) en Spencer(VS). De kwaliteit van het bronwater van de abdij van Rochefort zorgt voor de heel eigen smaak van dit bier. Ook de speciale gist, in het klooster gekweekt, speelt hierin een belangrijke rol. Vanwaar het verschil tussen de cijfers (6, 8 & 10) en het alcoholgehalte? Dit heeft alles te maken met een oude alcoholmeeteenheid. De hoeveelheid mout in het bier vóór de gisting, uitgedrukt in honderdsten, bepaalt de sterkte van het bier.

→02 Volg de weg gedurende ongeveer 500 meter tot aan de Y-splitsing (met blauw bord). Sla de kleine veldweg aan je linkerkant in. Na 500 meter steek je het beekje over via de brug.

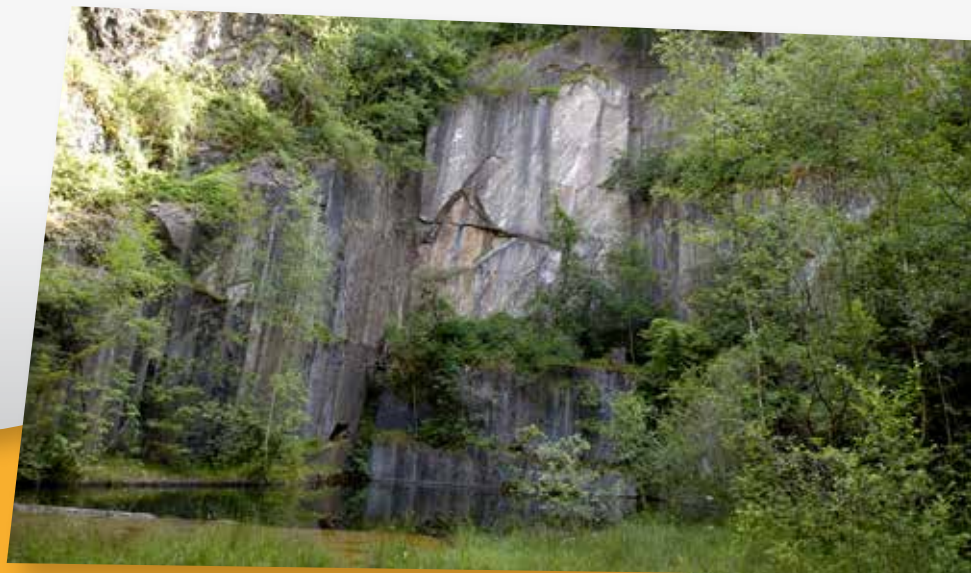

Dit stroompje is de Biran, een zijrivier op de linkeroever van de Lesse. Het ontspringt ten zuiden van Beauraing en mondt uit in de Lesse in Wanlin. De rivier stroomt door klei- en leisteenbeddingen die typisch zijn voor de Famenne.

→03 Vervolgens loop je rechtdoor (asfalt), 200 meter verder aan je linkerkant staat een herdenkingsmonument met een kruis, in het midden van een veld. Je kan erbij, via het draaihek.

Dit gedenkteken werd opgericht in Falen, een dorp tussen de abdij en Havrenne, dat nu niet meer bestaat. Op een blok steen graveerde beeldhouwer Albert Renard uit Rochefort enkele lijnen die de hele geschiedenis van deze gewijde plek samenvatten:

"Alles begint met een Romaanse kapel ter ere van Saint-Remy. Het heiligdom geeft zijn naam aan de beboste vallei waar in 1230 een cisterciënzerabdij wordt

opgetrokken. De kapel wordt geplunderd, verwoest en in 1660 met de grond gelijk gemaakt. In 1979 leggen de monniken van Saint-Remy de overblijfselen van deze gebouwen bloot. In 1980 richt men dit gedenkteken op, ter herinnering aan een rijke geschiedenis."

→04 Wandel nog wat verder op deze weg (ongeveer

Goede tip :

Maak wat tijd om op en rond het dorpsplein te kuieren en bewonder de devotietekens van de inwoners en de vele werken in roos marmer van Saint-Remy. Havrenne is een vroom dorp met talrijke kapelletjes, kruisen voor de kruisdagen, nisjes voor heiligenbeelden en gewijd aan de Maagd Maria. Voor het kerkplein, de drempels van de huizen, de bloembakken, muurtjes, heiligennissen en onderbouwsels werd marmer van Saint-Remy gebruikt.

1000 meter) tot aan de rue Saint-Antoine en de place d'Havrenne.

Op het dorpsplein van Havrenne staat aan de rechterkant een prachtig huis met twee leeuwenkoppen, en een kleurrijk calvariekapelletje op je linkerkant.

GOED OM WETEN: HET ROZE MARMER (JASPIS) VAN SAINT-REMY

Marmer vindt men zowat overal in de ondergrond van Wallonië. Deze kalksteen is makkelijk te polijsten en krijgt vlug een mooie glans. Er bestaan twee soorten marmer: effen zwart (een eerder metalen uitzicht, gebruikt sinds de Middeleeuwen) en rood geaderd of gespikkeld marmer ('gejaspeerd' zei men). Het marmer 'Saint-Remy' is een van die gejaspeerde marmers met een variabele roze kleur, blauwgrijze vlekken ertussen en helderkeurige aders.

Wellicht bewerkte men het Saint-Remymarmer reeds in het midden van de 15de eeuw. De blokken werden uit de groeve, afhankelijk van de abdij, gehaald en ter plekke gekanhouwd of gevierkant, op karren geladen en moeizaam vervoerd (kleine marmerstukken werden wellicht in situ bewerkt). Namen, Dinant en hun rivierhavens waren geliefde etappes tijdens het transport. De mooiste verwezenlijkingen in marmer van Saint-Remy zijn ongetwijfeld die uit de 18de eeuw.

Aan het einde van de rue Saint-Antoine (in de buurt van het basketbalveld) kies je de weg tussen het basketbalveld en de dorpszaal, en je loopt 3km verder op dit pad, dat stilaan een kiezelpad wordt, tot aan de rand van het bos.

Het bos waardoor je nu wandelt ligt in een natuurgebied «Natura 2000» en draagt de naam "de Famenne tussen Eprave en Havrenne". Dit is een typisch Famenne-geheel met een uitgestrekt bosgebied op een klei- en leistenen bodem, en ook hooiweiden, vooral in de vlakte van Behotte. Opvallend zijn de vele bossen in dit gebied: je ziet hier veel heggen en afwateringen vol water en uitgestrekte hooi- en maaivelden van goede kwaliteit. De kalkrijke graslanden zijn uitgelezen plekken voor merkwaardige orchideeën.

Het Europese programma Natura 2000 kadert in een filosofie waarin elke lidstaat afzonderlijk, volgens eigen normen, onder de loep wordt genomen. Natura 2000 beoogt flora en fauna en hun natuurlijk habitat, hun woongebied en groeiplaats, te vrijwaren en te bewaren om op harmonieuze wijze te kunnen evolueren. De provincie Namen

telt in totaal 50.836 hectaren erkende Natura 2000-gebieden en het Waals Gewest 220.945 hectaren. Met 7.398 hectaren is Rochefort de Waalse gemeente met de grootste oppervlakte Natura 2000-gebied.

Terug naar het vertrekpunt (100 meter verder op je linkerkant).

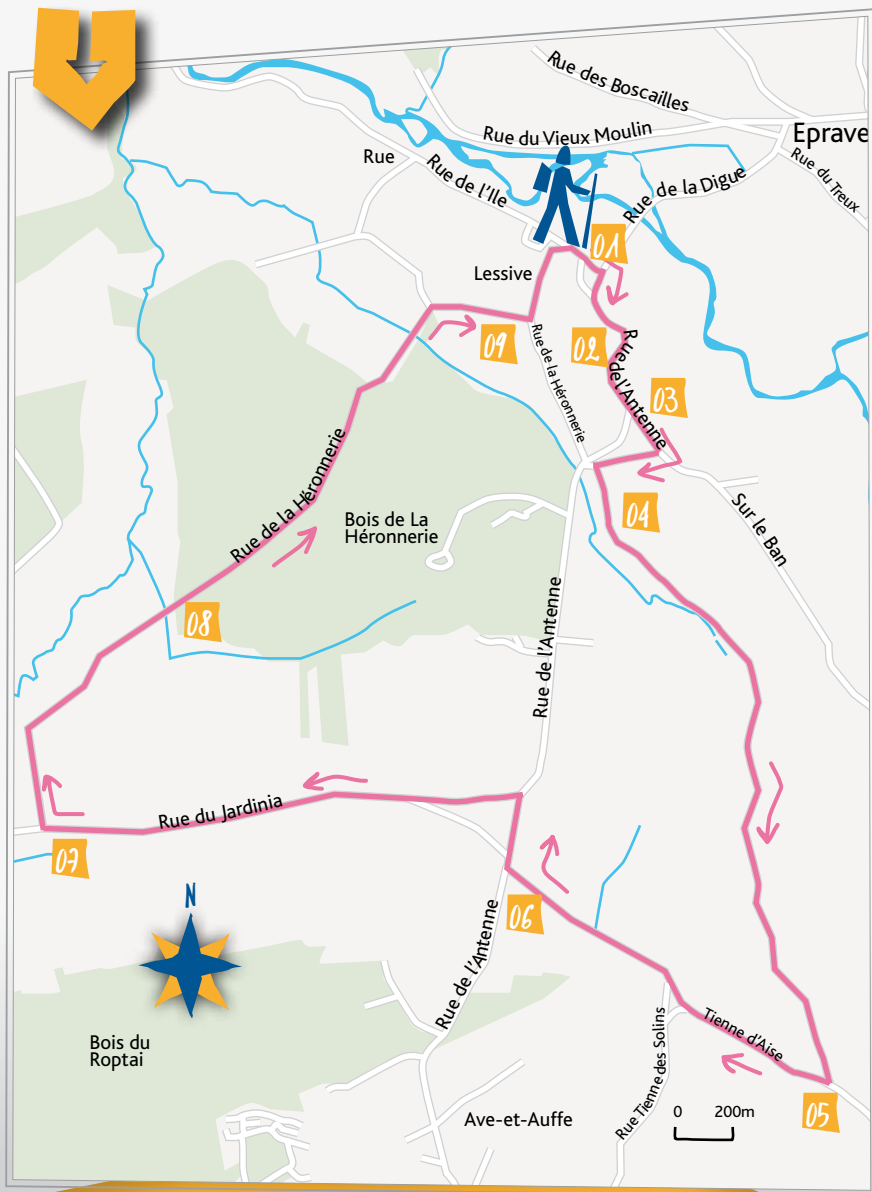
GOED OM WETEN: DE BENAMING TRAPPIST

Een trappist of trappistenbier is een bier dat in de abdij zelf wordt gebrouwen door of onder toezicht van Trappistenpaters. Deze trappistenbieren zijn altijd van hoge gisting en worden gebrouwen volgens de criteria die door de internationale trappistenvereniging werden vastgelegd. Pas dan kunnen ze pralen met het logo 'Authentic Trappist Product'. De criteria voor deze toewijzing zijn de volgende:

- * Het officiële ATP logo kan uitsluitend geplaatst worden op producten die op de site zelf of in de nabijheid van het klooster worden gemaakt.
- * Het product moet door monniken of onder hun controle gemaakt worden.
- * Het grootste deel van de winst moet gaan naar sociale- of non-profitwerken.

Sommige bieren lijken op de trappist, maar voldoen toch niet aan deze criteria. Toch droegen ze deze commercieel interessante benaming tot in 1962. Tot in dat jaar de rechtbank van Gent er anders over vonniste. Bieren van het productietype 'trappist' kregen vanaf dat moment de appellation "abdijbier", zoals Leffe of Grimbergen.

8 Lessive

Vertrek : aan de Kerk Sainte-Marguerite in Lessive, op de kruising van de rue des Skassis en de rue de la Digue (5580 Lessive)

GPS : + 50.13977, 5.14903

Afstand/Duur : 9km – 3u

Moelijkheidsgraad : gemakkelijk

Ongetwijfeld schonk de Lesse-rivier haar naam aan het dorp Lessive. De Lesse vloeit er weelderig en zet ook het dorp vaak blank.

Laat de waterpomp en de kerk Sainte-Marguerite, die onlangs werd gerenoveerd, achter je liggen en ga dan naar de Rue des Skassis gedurende ongeveer 20 meter, tot aan de rue de la Digue, waar je rechtsaf slaat.

steltlopers. Inderdaad moest elke inwoner van Lessive op jonge leeftijd op «skasses» (Waal voor stelten) kunnen lopen. Ze waren onmisbaar bij overstromingen, maar ook om de doorwaadbare plekken over te steken zodat de kuddes verderop konden grazen, op weilanden ver weg van de Lesse. Kinderen leerden makkelijk bewegen op stelten. Voor hen was dit een spel én kinderspel ! De uitvinding van rubberen laarzen verdrong de stelten maar de traditie bleef voortleven in de folkgroep, «Les Skassis de Lessive».

De inwoners van Lessive waren noodgedwongen vissers, maar ook

in blauwe boerenkiel en pet op het hoofd, een groot succes in Eprave,

3u

139 m

9 km

Han en Rochefort. Helaas leek dit van korte duur. In 1950 werd een folkgroep met steltlopers opgericht. Hun eerste optreden vond plaats in Rochefort en genoot groot succes. In 1958 gaven de Skassis een demonstratie op het podium van « la Belgique joyeuse » (« Vrolijk België ») op de Wereldtentoonstelling van Brussel ! Vandaag de dag komen de Skassis naar buiten op het jaarlijkse dorpsfeest in de maand augustus.

→02 Ga rechtdoor op de rue de la Digue en nadien de rue de l'Antenne.

Op je weg zie je vele mooie vakwerkhuisen. Na 200 meter aan je rechterkant vind je een nogal ongebruikelijk beeldhouwwerk: een man met vishoofd en op stellen. Dit beeld werd gehouwen door een lokale kunstenaar, Vinciane Renard en herinnert ons aan de bijnaam van de inwoners van Lessive: de «Tchabots». Deze term van Waalse oorsprong verwijst naar kleine zwartachtige visjes met een plat

hoofd en 12 tot 15 centimeter lang, die na een overstroming vaak op de grond achterblijven.

Achter het beeldhouwwerk, stap je 400 meter rechtdoor op de rue de l'Antenne tot aan de Y-kruising met de rue Sur le Ban.

→03 Wandel 100 meter in de rue Sur le Ban, vooraleer rechts af te slaan, in de rue de Fornay. Volg die 200 meter lang, vooraleer naar links af te slaan (juist voor het oranjegekleurde huis nr 23) tot in het veld.

→04 Volg deze weg 2.3 km lang, tot aan het kruispunt met de rue du Tienne d'Aise. Eerst een grindweg en daarna asfaltpad. Op de weg heb je verschillende prachtige uitzichten over het landschap en op de antennes - achter je).

In Lessive vind je veel wild, hazen, vossen, herten en watersnippen. Op dit circuit zie je het typische landschap van deze streek: kleine heuvels in een vlak landschap, 'de Tiennes'. Dit is het typische Caestienne-landschap. De Tiennes zijn het resultaat van een paar honderd miljoen jaar werk, van zee, plooiingen van de aarde, hevige kou en opwarming. Het water infiltreerde en groef grotten, die van Han, Rochefort, Hotton, Remouchamps en alle kleinere grotten die alleen door speleologen mogen worden bezocht.

→05 Op het kruispunt sla je rechtsaf, in de Rue du Tienne d'Aise. Je wandelt gedurende 1.3 km tot aan het kruispunt met de rue de l'Antenne.

Aan je rechterkant vind je panelen met uitleg (uitsluitend in het FR) die meer informatie bieden over de Natuurreservaten in de « Tienne d'aise » (Noord en Zuid).

De streek van Lessive herbergt verschillende soorten uitzonderlijke orchideeën.

Het noordelijke deel van de Tienne d'Aise is bedekt met grasgewassen met twee zeer verschillende faciës.

Op droge graslanden met kalkhoudende ondergrond zijn bepaalde soorten dominant, terwijl andere haast niet vertegenwoordigd zijn. Ze pasten zich aan de specifieke milieuomstandigheden aan en kunnen absoluut nergens anders gedijen.

Op de steengronden met weinig kalk, trokken herders met hun geiten en schapen voorbij. Zo geschiedde reeds in de Romeinse tijd, maar het hoogtepunt situeert zich in de 19de eeuw. Aan het einde van die eeuw raakte deze exploitatiewijze in onbruik.

Het opgeven van de transhumance resulteerde in de bebossing van kalkrijke graslanden. Doordat deze oude agropastorale praktijken lange tijd niet meer werden toegepast, groeiden er bomen en bossen op de oude grasvelden, wat een aanzienlijk verarming meebracht op het gebied van biodiversiteit. De uitbater van een kalkrijk grasveld staat dus voor een keuze: ofwel zorgt hij opnieuw voor grasvelden voor schapen, ofwel maait en exporteert hij struikgewas en hooi.

Hetzuidelijke deel van het natuurreservaat de 'Tienne d'Aise' is een gebied dat werd gerestaureerd tussen 2007 en 2009: alle bomen werden er omgehakt. Vandaag genieten de grasvelden van de essentiële openlucht in die omgeving, en ondergaan geen nadeel meer van de schaduw van het pijnwoud dat voordien op deze « tienne », heuvel stond. Met uitzondering van een paar uitzonderlijke bomen met speciale vormen en enkele jeneverstruiken beslaat het kalkrijke grasveld bijna de hele site. We zien er opnieuw vele soorten planten en dieren.

→06 **Sla rechtsaf in de rue de l'Antenne en dan 300 meter verder op de hoogte van het kruispunt, links afslaan in de rue du Jardinia (opgelet: weg met druk verkeer, wandel aan de linkerkant van de weg, zo zie je de wagens aankomen).**

Vanaf hier heb je een prachtig uitzicht over de ongewone en indrukwekkende antennes van Lessive. Het zijn de antennes van het grondstation voor telecommunicatie via satelliet. Dat opende zijn deuren in 1972. Er stond toen één enkele antenne, intussen zijn er dat vier.

Hier kunnen, via de antennes in de vorm van parabolen naar de ruimte gericht, telefoongesprekken verzonden en ontvangen worden, beelden, informatica en computergegevens van en naar de hele wereld.

De site van Lessive werd uitgekozen in functie van belangrijke criteria. Lessive ligt in een vlakke aan de rand van een bos. Het is een rustige plek, ver weg van radio-interferenties.

De ondergrond in Lessive is stevig. Een rotsachtige fundering is belangrijk om het enorme gewicht van de antennes te schragen en om de precisie van hun bewegingen.

Lessive ligt in kuip, beschermd tegen windstoten. Er heerst een microklimaat, waardoor er nauwelijks sneeuw valt. Het vriest er minder hard. Belangrijk, want bij koud weer moeten de antennes immers worden ontdooid en/of voorverwarmd anders functioneren zij niet goed.

De hoogste antenne (Lessive 1) is 35 m hoog en heeft een diameter van 30 meter, terwijl de kleinste 22 meter hoog is met een diameter van 18 meter.

RTT Lessive moest zijn deuren sluiten in 2001. Daarna volgden verschillende eigenaars elkaar op en werd het station voor uiteenlopende activiteiten gebruikt.

→07 **Wandel verder op deze rue du Jardinia (ongeveer 1,6 km). Je wandelt langs een picknickruimte aan je linkerkant, de weg die je moet volgen ligt iets verder aan je rechterkant, rue de la Héronnerie.**

→08 **Ga rechtdoor op deze weg richting centrum dorp, gedurende ongeveer 2,7 km tot aan de Y-kruising.**

De weg loopt door groene velden en daarna door het bos. Het bos waardoor je wandelt heet het «Bois de la Héronnerie», genoemd naar de vele reigers die ooit in deze streek leefden. Met een beetje geluk zie je één of meerdere blauwe reigers, die op de loer liggen aan de oevers van de Lesse. Deze waadvogel-op-hoge-stelten, heeft overwegend grijze veren. De volwassen vogel heeft een witte kop met zwarte wenkbrauwen en een zwarte vlek

Goede tip :

RAVeL

Deze prachtige fiets- en wandelroute verbindt Jemelle met Rochefort en Rochefort met Houyet.

Vanop je vertrekpunt, loop je richting rue de la Digue, maar je slaat linksaf. Je blijft op de rue de la Digue 900 meter lang. Je wandelt in het dorpje Eprave, waar je de derde straat links neemt, de rue Sint-Nicolas, 800 meter lang. Daar ben je aan één van de ingangen van de RAVeL. Je vindt er verschillende picknickplekjes en erfgoedkleinoden en de Lesse die er kilometers lang naast kronkelt.

op de schouder. Hij heeft een geelachtig grijze bek en poten. Het eiken en haagbeukenbos is ook een plezier voor mycologen. Zij bestuderen de paddestoelen die in deze bossen overvloedig aanwezig zijn: de hoorn des overvloeds, de gele stekelzwam of parse ridderzwam, om er slechts enkele te vernoemen.

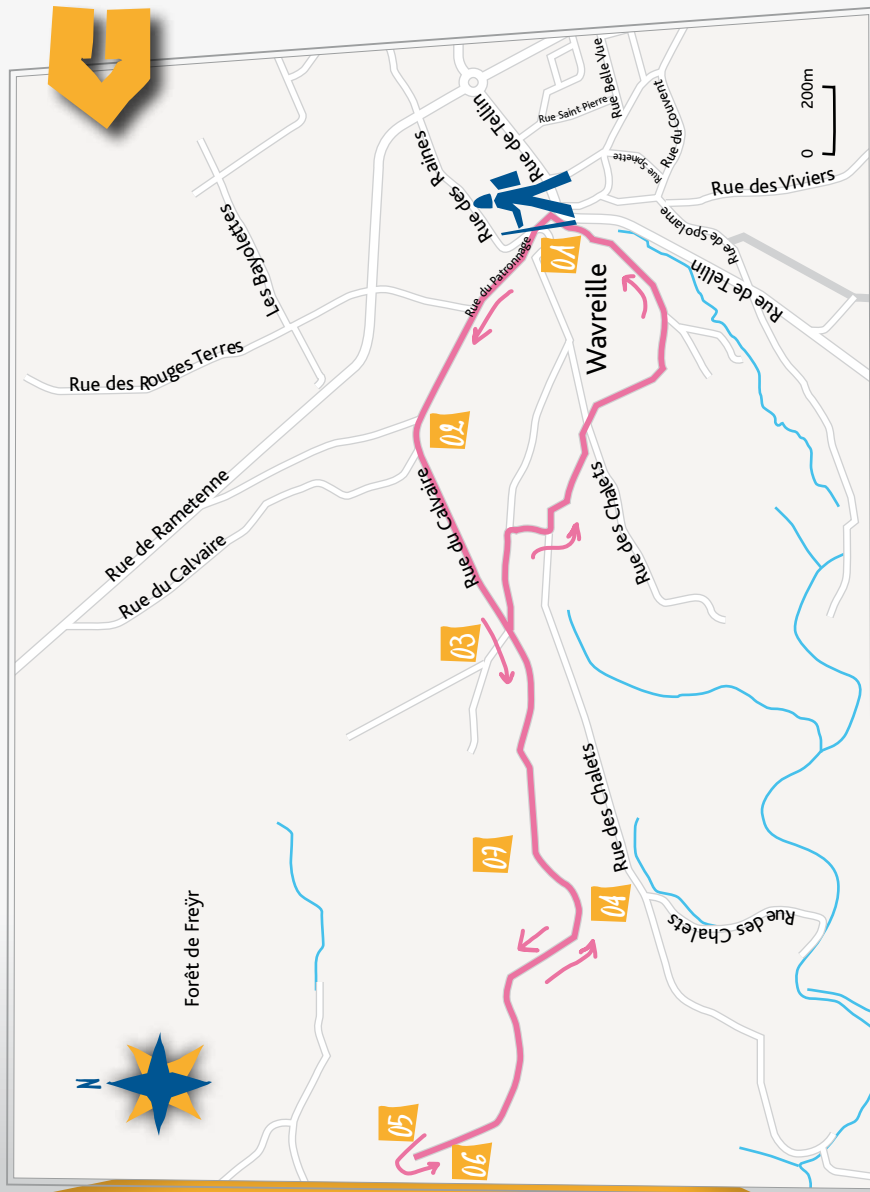
Na een paar honderd meter stap je uit het bos en wandel je verder een landweg op.

→09 **Bij de Y-kruising (met een houten kruis), sla je links af en wandel je 200 meter verder, dan ga je naar rechts, 50 meter lang en opnieuw naar rechts, ongeveer 50 meter. Je bent opnieuw aan je vertrekpunt.**

GOED OM WETEN :

De Lesse ontspringt in Ochamps, in de provincie Luxemburg, en kronkelt noordwaarts over een parcours van 84 km. De rivier stroomt door de dorpen Daverdisse, Halma, Chanly en Resteigne en dringt vervolgens in de afgrond van Belvaux ter hoogte van Han-sur-Lesse. Ze komt opnieuw tevoorschijn aan de uitgang van de grotten en stroomt verder richting Lessive, Villers-sur-Lesse en Houyet. Tot in Anseremme, waar ze uitmondt in de Maas. In de Lesse zwemmen forellen, vlagzalmen, snoeken, rivierbaarzen, barbelen, karpers, kopvoorns, palingen, witvissen, gron-dels, poelvissen en ander rivierlam-prei ...

9 Wavreille

Vertrek : Kerk Saint-Pierre op de kruising van de rue de Tellin en de rue du Patronage – 5580 Wavreille)

GPS : + 50.12116, 5.2432

Afstand/Duur : 6,4km – 2u30

Moelijkheidsgraad : middelmatig

Deze wandeling start aan de dorpskerk.

Etymologisch betekent Wavreille klein moeras. Wat is de logica van deze benaming? Het grondgebied van Wavreille ligt in een kuip, eromheen een rand die lijkt op tribunes van een amfitheater, met in het westen, een insnede naar de Lesse toe en de grotten van Han. Alles is er gekloofd, overal vind je barsten, de geologie leent er zich toe. Wavreille kon een groot meer zijn geweest.

De kerk in neogotische stijl werd in 1783 herbouwd en groter gemaakt door verplaatsing van het koor naar achteren en door toevoeging van een sacristie. De laatste wijzigingen dateren van 1883. In 1987 werd de kerk volledig herschilderd.

Vlak ernaast ligt de oude pastorie uit 1657 (er is een Latijns chronogram) met vooraan het beeld van Onze Lieve Vrouw van Beauraing.

De meeste mensen van Wavreille oefenden het beroep van steenkapper uit. Uit lokale steengroeven extraheerden ze grote blokken blauwgrijze steen met behulp van een haspel die een kabel voorttrok. Sinds 1850 werden de stenen van Wavreille gebruikt om de wegen op te hogen en de huizen van de streek te bouwen. De Sint-Pieterskerk werd gebouwd in grijze steen met blauwe aders, afkomstig uit de lokale steengroeven.

Met je rug richting hoofdweg (rue de Tellin), volg je de rue du Patronage.

2u

138 m

6,4 km

Goede tip : de vijver "Mare du Baty"

Na 100 meter, op de kruising van de rue du Patronage en de rue des Raines, sla je rechts af in de rue des Raines, gedurende een honderdtal meter. De plas van Baty bevindt zich in de grote bocht, verscholen achter een muur van weelderige vegetatie. Klim te voet de kleine heuvel op naar de vijver van Baty (geklasseerd volgens Koninklijk Besluit van 10 maart 1948), onzichtbaar van op de weg. Vele jaren lang was deze vijver een uitgelezen plek voor wetenschappers, gespecialiseerd in de studie van gewoonten van amfibieën. Ze ontdekten hier gekende maar ook zeldzame amfibieën. De vijver is sinds 1948 beschermd.

Terwijl je wandelt, kan je huizen bewonderen gebouwd met stenen van de streek. Ze ogen bijzonder charmant.

100 meter verderop aan je linkerkant zie je een oude openbare fontein. In die tijd dienden diverse stenen bakken als wastobbe voor de huishoudsters van het

dorp. Hier kon je ook lekker roddelen. 200 meter verder (bij de samenvoeging van de rue du Patronage en de rue du Calvaire) staat de Sint-Rochus-kapel uit 1879. De dorpelingen bouwden de kapel na hun smeekbeden om te ontsnappen aan de pest.

→02 Ga verder naar links, rue du Calvaire. Op 400 meter is er een Y-kruispunt, het kruisbeeld staat aan je rechterkant, boven op een kleine heuvel.

Het kruis werd gemaakt met eiken balken van een huis. Als je op de heuvel met het kalvariekruis klimt, kan je genieten van een prachtig uitzicht over de streek. Achter het kruis staat een prachtige oude grootbladige lindeboom.

→03 Negeer de twee achter elkaar liggende paden op je rechterkant (waaronder dat op de hoogte van het kruis) en wandel 700 meter verder (op asfalt) tot aan het volgende kruispunt in X-vorm.

Als je verder loopt, weg van het kruis, zie je al gauw de antennes van het grondstation voor telecommunicatie in Lessive. Voor meer informatie over dit ongewone uitzicht, raden wij je de wandeling op ontdekking van Lessive (pagina 56) aan.

→04 Op het kruispunt in X-vorm, loop je recht door op de weg met spitlaag, 900 meter.

Aan je linkerkant kan je genieten van prachtige uitzichten op adembenemende landschappen.

→05 Ter hoogte van een veld aan uw linkerkant, komt u aan kruising van bospaden. Negeer het door een barrière gesloten bospad en neem het bredere pad aan uw rechterkant. Na 200 meters stuit u op een klein hoopje stenen, wandel doorheen het stukje dat met jonge bomen beplant is, en loop

door tot de rots die uit de grond verrijst (klein en nauw pad, opgelet voor de bramen). Neem links bij de rots (kleine helling) en neem vervolgens het pad aan uw linkerkant (ter hoogte van een boom met een rode rechthoek als bewegwijzering).

Ga recht door gedurende 400 meters tot aan een omheining, neem dan rechts gedurende 50 meters en vervolgens links tot aan het bord Griffaloux. Neem het pad links van bord tot aan het hoogtepunt van deze wandeling.

Hier sta je op de top van de rots Griffaloux. Je hebt een prachtig uitzicht op emblematische plaatsen van de stad Rochefort.

Goede tip : Het domein van de Grotten van Han.

Bij de ingang van Han-sur-Lesse kan je een bezoek brengen aan de prachtige Grot van Han en het Wildpark. Je kan dit allemaal afzonderlijk bezoeken, maar we raden je ook de PassHan aan. Die geeft je toegang tot beide sites, en ook tot PrehistoHan en Han d'Antan.

Domein van de Grotten van Han
Rue Joseph Lamotte, 2
5580 - Han-sur-Lesse [Rochefort]
T. +32(0)84/37.72.13
info@grotte-de-han.be
www.grotte-de-han.be

Open van Pasen tot Allerheiligen en ook tijdens de Kerst- en Krokusvakantie..

herten, bizons, Schotse runderen, bruine beren, Przewalski paarden, gemzen ... Sinds 2012 kan je ook wandelen in dit reservaat, via een uitgestippeld wandelpad met observatiegebieden en didactische panelen.

Aan je voeten ligt ook de 'droge vallei' of de 'Chavee' dit is de oude bedding van de Lesse. De site is uniek vanuit geologisch en geomorfologisch oogpunt. De oude bedding van de Lesse, in de droge vallei Chavée, is beslibt. De vallei bestaat uit wei- en bouwlanden. De Lesse dringt de Grot van Han binnen via de afgrond van Belvaux (je kan die zien als je het Wildpark bezoekt) en bij hoogwater, zwelt de rivier zo sterk dat die opnieuw in haar oude bedding stroomt. Het water zet dan de hele vlakte blank.

Eronder zie je het Wildpark dat deel uitmaakt van het domein van de Grotten van Han. Met het doel deze wilde natuur te behouden richtte de naamloze vennootschap een Wildpark op, dat slechts toegankelijk is met safariwagens. Dit dierenpark werd officieel ingehuldigd op 13 juli 1970 en bevat een oppervlakte van 250 ha. Dieren die hier leven zijn: everzwijnen, wolven, wilde katten, vossen, steenbokken, herten, lynxen, tarpans, damherten, moeflons, oerossen,

Aan de horizon, van links naar rechts zie je :

- De antennes voor telecommunicatie per satelliet in Lessive
- Een rodeenwittetelecommunicatierelais
- Een windmolen in Chevetogne, die het begin van de Condroz aanduidt
- Het koninklijk Kasteel van Ciergnon

Draai terug langs hetzelfde bospad als bij het begin. Als je uit het bos komt, neem je dezelfde aardeweg tot aan de stenen weg. Daar keer je terug tot aan het kruispunt in X-vorm, 900 meter verder.

Op het kruispunt, sla je de weg rechts in die naar beneden naar het dorp daalt, wandel gedurende 300 meter verder. Vervolgens neem je de eerste straat rechts, een grindweg, gedurende 100 meter. Dan sla je linksaf, in de 'rue des Chalets'. Je arriveert aan je vertrekpunt.

Goede tip :

de "Belvédère" in Han (panorama).

Je vertrekt vanaf je eerste parkeerplaats, dan sla je links af richting Rochefort, gedurende 400 meter en aan de rotonde in Wavreille, neem je richting Rochefort (rue de Rametenne), ongeveer 3,7 km ver. Voor je in Rochefort aankomt, sla je links af richting Hamerenne. Wandel 500 meter verder op de rue du Berger, en op het kruispunt sla je links af, rue Hamerenne, naar Han-sur-Lesse. De Belvédère ligt op 1,7 km aan je linkerkant (tegenover een kleine parkeerruimte rechts).

De Belvédère biedt een van de mooiste panorama's van de streek. Je kijkt uit een typisch landschap van de Famenne met aan de horizon de Ardennen. Deze plek wordt beschermd, zowel voor haar schoonheid als voor haar fauna en flora. Aan je voeten ligt de unieke 'droge vallei' of 'chavée' of gewoonweg de oude bedding van de Lesse. En het beboste Boine-massief, in de vorm van een koepel. Daaronder groef de Lesserivier de grotten van Han. Tot 100.000 jaar geleden volgde de Lesse deze grote meanderkronkeling alvorens een gemakkelijker loop en bedding onder de grond te vinden waardoor de afgrond 'le gouffre' van Belvaux werd gevormd. De rivier verdwijnt hier in de kalkondergrond van het massief, via een duizelingwekkende sifon, een val van vijftig meter diep. De rivier «loopt verloren» zoals men hier zegt! Twee kilometer verder verschijnt de Lesse opnieuw aan de uitgang van de grotten. Met een watertoevoer van meer dan 25.000 liter per seconde, overstroomt die «Gouffre de Belvaux». Bij dit debiet stroomt de rivier opnieuw door de oude meanderbedding en baant zich een weg rondom het massief van Boine. De hele omgeving staat dan wel blank. Overstromingen troef. De inwoners van Han zeggen dan dat het «water draait».

→ MAISON DU TOURISME DU VAL DE LESSE
BEAURAING - HOUYET - ROCHEFORT
5, rue de Behogne - 5580 Rochefort
☎ 0032-84/34 51 72
Fax 0032-84/36 79 30
E-mail : info@valdelesse.be

→ TOERISTISCHE DIENST
38, route de Rochefort - 5570 Beauraing
☎ & Fax 0032-82/71 11 40
E-mail : otbeauraing@scarlet.be

→ TOERISTISCHE DIENST
Place Théo Lannoy - 5580 Han-sur-Lesse
☎ 0032-84/37 75 96
☎ & Fax 0032-84/37 75 76
E-mail : han.tourisme@skynet.be

→ TOERISTISCHE DIENST
5, rue de Behogne - 5580 Rochefort
☎ 0032-84/21 25 37
Fax 0032-84/22 13 74
E-mail : infos@rochefort-tourisme.be

→ TOERISTISCHE DIENST
21A rue de la Station - 5560 Houyet
☎/Fax 0032-82/22 32 14
E-mail : info@tourismehouyet.be

WANDELKAARTEN

verkrijgbaar in onze toeristische diensten

- Houyet** : 400km bewegwijzerde paden voor alle typen gebruikers, 49 (waarvan 19 wandelingen) bewegwijzerde en lusvormige circuits - Prijs : 7,50€
- Han-sur-Lesse** : 6 wandeltochten (van 4,5 tot 8,5km) en 4 ATB/MTB circuits (van 6 tot 13km) (waarvan 7 inbegrepen in kaart n° 5) - Prijs : 5,00€
- Beauraing** : 300km bewegwijzerde paden voor alle typen gebruikers - 36 circuits - Prijs : 7,50€
- Gemeente Rochefort** : 44 lusvormige circuits , waarvan 30 wandeltochten (van 3 tot 12km), 6 ATB/MTB circuits (van 20 tot 60km), 4 fietscircuits (van 20 tot 60km) en 4 voor paardrijders (9 tot 30km) - Prijs : 7,50€
- Stad Rochefort** : 7 lusvormige en bewegwijzerde wandelingen, inbegrepen in kaart n°5 (3 tot 12km) - Prijs : 5€
- IGN kaart RAVeL België** : gelieve u tot de VVV-kantoren te wenden voor nadere inlichtingen
- Beauraing - Tocht langs het water**: auto- of fietscircuit van 60km - Prijs : 1,00€

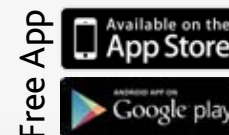
Explore Val de Lesse

Met Explore Val de Lesse kunt u een hele rits aan wandelgidsen downloaden om het prachtige natuurlandschap maar ook het rijk architectonisch erfgoed van de streken van Beauraing, Houyet en Rochefort te ontdekken. Daarna kunt u deze wandelgidsen tijdens uw ontdekkingsstocht gebruiken zonder een Internetaansluiting nodig te hebben!

Met deze helemaal gratis applicatie heeft u ook toegang tot een ongelooflijke schat aan toeristische informatie met geolocatie : attracties & musea, accommodatie & restaurants, evenementen, sport...

Geïnteresseerd? U kunt de Explore Val de Lesse app gratis downloaden via Google Play Store en Apple Store, en deze prachtige regio te voet, op de fiets of met de wagen ontdekken!

Geniet van uw ontdekkingsstocht!

Explore Val de Lesse

Andere roadbooks verkrijgbaar bij de Toeristische Diensten in Rochefort en Han-sur-Lesse :

Roadbook ontdekkingswandelingen RoMaNa : 9 ontdekkingswandelen door karaktervolle dorpen in Rochefort, Marche-en-Famenne en Nassogne. Gratis boekje verkrijgbaar in FR-NL-GB.

Roadbooks toeristische routes RoMaNa : 4 thematische autoritten (Tussen hemel en aarde, De Caestienne, Het geheim van de stenen, Kwestie van smaak) op ontdekking van de Gemeentes Rochefort, Marche-en-Famenne en Nassogne. Gratis boekje verkrijgbaar in FR-NL-GB

Wat je zeker niet mag missen in de Lessevallei...

Goede tip : gratis gids op aanvraag
www.valdelesse.be

Beauraing

➔ **Park van het Castel Saint Pierre**
Vlakbij het stadscentrum, prachtig gemeentepark met vijvers, wandelpaden, arboretum, kapel, dierenpark.

➔ **Mariaheiligdom Pro Maria – Plaats van verschijningen**
Beauraing is over de hele wereld bekend omdat de maagd Maria hier in 1932-1933 verschenen zou zijn.

Gelles

➔ **Eén van de mooiste dorpjes van Wallonië**
Prachtig dorp met een Romaanse kerk ter ere van "Saint-Hadelin", een kluisenaars-hut en vele streekproducten (het bier 'Cuvée Saint-Hadelin', 'chausson cellois' (pastei met konijnenvlees),...).

➔ **Het kasteel van Vêves**
Dit sprookjeskasteel kreeg in 2013 de Europese prijs voor historische woonsteden. Het is één van de allermooiste, glansrijkste historische parels van Wallonië.

Focant

➔ **Boerderij La Comogne**
Paardenmelkerij, met geleid bezoek. Je vindt er een breed gamma aan producten, allemaal op basis van paardenmelk.

Chevetogne

➔ **Provinciaal Domein**
Uitgestrekt domein van 550 hectaren, met speelpleinen, thematische tuinen,

vijvers, openluchtzwembad, minigolf, bewegwijzerde wandelpaden en het "Nature Extraordinary Museum".

Fellenne

➔ **Saveurs du Verger (Boomgaarden en siertuinen)**
Bezoek de stand met streekproducten, afkomstig van de oogst uit boomgaard en tuin.

Han-sur-Lesse

➔ **Domein van de Grotten van Han Grot, Wildpark, PrehistoHan**
Een tram van 100 jaar oud voert je naar de ingang van de grot van Han, waar een gids je dan rondleidt langs prachtige druipstenen. De Michelingids kende de grot 3 sterren toe. In een safaricar rijdt je door een park van 220 hectaren ongerepte natuur, de thuisbasis van vele diersoorten die in deze streek wonen of er ooit woonden: beren, lynxen, wolven, herten, everzwijnen, ... Je kan er ook wandelen op een uitgestippeld pad.

➔ **Han d'Antan (Han van weleer)**
Oude ambachten uit de jaren 1900 worden in scène gezet. Het alledaagse leven van vroeger komt tot leven.

Houyet

➔ **Afvaart van de Lesse per kayak**
Vanuit vertrekpunten Gendron of Houyet bedraagt de afstand van het parcours, naar keuze, 11 of 21 km. Doorheen de prachtige natuur.

Jemelle

➔ **Centrum van Spoor en Steen**
Jemelle heeft een rijke spoorweggeschiedenis. Herinneringen aan weleer komen hier opnieuw tot leven.

Lavaux-sainte-Anne

➔ **Feodaal Kasteel en ecologisch gebied**
Het mooiste kasteel uit de Famennevlakte werd volledig gerenoveerd. Een ecologische zone met didactische panelen ligt net naast dit middeleeuwse gebouw.

Navaugle

➔ **Struisvogelkwekerij Doneu**
Struisvogels zijn fascinerende dieren, zoals je hier kan ontdekken.

➔ **RAVeL Jemelle-Houyet (ook toegankelijk in Rochefort en andere dorpen)**
21 km in de pure natuur, een heus plezier voor wandelaars en fietsers.

Rochefort

➔ **Overblijfselen van het Gravenkasteel**

Het kasteel dateert uit de 11de eeuw en is een wezenlijk onderdeel van het verleden van Rochefort. Het prijkt boven op een rots, en kijkt uit over de stad.

➔ **Gallo-Romeins Archeopark Malagne**
De overblijfselen van één van de grootste villa's in Noord-Gallië met natuurpad, hier teelt men oude planten en voert men experimenten van archeologische aard uit.

➔ **Toeristische trein**
Ontdek de trekpleisters van Rochefort in een treintje.

➔ **Grot van Lorette – Rochefort**
Je duikt 60m onder de grond, in een natuurlijke, bijzonder verticale grot.

➔ **Kazen van Rochefort**
De streek is 5 kaassoorten rijk.

➔ **Het park des Roches**
Aangenaam beschermd park met zwembad, minigolf, speeltuin, tennisterrein,...

Wanlin

➔ **Ecomuseum La Besace**
Een waarachtig eerbetoon aan de typische levensstijl in de Famenne.

BIBLIOGRAFIE

- 'Canton et Comté de Rochefort' – E. Gerard.
- 'L'abbaye Notre-Dame de Saint-Remy à Rochefort' - Auguste Fourneau.
- 'La Chapelle Saint-Laurent à Havenne (Houyet)', dans De la Meuse à l'Ardenne, tome 40 - J.-L. Javaux et Ph. Mignot
- 'Le Patrimoine de Rochefort en Famenne', Carnets du Patrimoine N°99 - Christian Limbrée.
- 'Le Patrimoine Majeur de Wallonie' - Ouvrage collectif.
- 'L'Entité de Rochefort à la Belle époque' - Armand Collard, Philippe Collignon et Jacky Berg.
- 'Les Annales de la Société Archéologique de Namur', volume XVI – Ouvrage collectif.
- 'Nos églises et nos chapelles' - J. Desart.
- 'Rochefort, une ville qui vit' - Willy Dardenne, Carine Dechaux, Marc Levis, Christian Limbrée, Julie Marion, Louis Mélignon, Alain Petit.

Al wandelend op ontdekking, door dorpjes en Landschappen

MAISON DU TOURISME DU VAL DE LESSE
BEAURAING - HOUYET - ROCHEFORT
5, rue de Behogne - (B)5580 Rochefort
☎ 0032-84/34 51 72
Fax 0032-84/36 79 30
E-mail : info@valdelesse.be

FEADER

Wallonia.be

TOERISME

Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling: Europa investeert in de plattelandsontwikkeling. Met de steun van het Commissariaat Generaal voor Toerisme (www.opt.be – www.tourismewallonie.be)